ANTONÍN DVOŘÁK

SOUBORNÉ VYDÁNÍ—GESAMTAUSGABE

COMPLETE EDITION—EDITION COMPLETE

ANTONÍN DVOŘÁK

SONATA

SONATE

op. 57

VIOLINO E PIANO

Critical edition
based on the composer's manuscript
Edition critique d'après le manuscrit
de l'auteur

1976

EXPORT: ARTIA, PRAGUE

CZECHOSLOVAKIA

ANTONÍN DVOŘÁK

SONÁTA

SONATE

op. 57

VIOLINO E PIANO

Kritické vydání
podle skladatelova rukopisu
Kritische Ausgabe nach dem Manuskript
des Komponisten

SPOLEČNOST ANTONÍNA DVOŘÁKA

EDITIO SUPRAPHON PRAHA

© Copyright 1957 by Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha
(now Editio Supraphon)
Všechna práva vyhrazena — All rights reserved

SONÁTA PRO HOUSLE A KLAVÍR

Podle původních pramenů k tisku připravila Komise pro vydávání děl Antonína Dvořáka: Otakar Šourek, František Bartoš, předseda - Jan Hanuš, vedoucí redaktor - dr Jiří Berkovec - dr Antonín Čubr - Ladislav Láska - Antonín Pokorný - Karel Šolc.

HOUSLOVÁ SONÁTA F DUR, 57. dílo *Antonína Dvořáka* (8. IX. 1841—1. V. 1904) vznikla ve dnech 3.—17. března 1880 v blízkém časovém sousedství menších děl klavírních a písňových (Valčíky op. 54, Cigánské melodie op. 55, Eklogy, pův. op. 56). V téže době se však Dvořák stále ještě intensivně zabýval také svým velkým, representativním dílem houslovým, Koncertem a moll op. 53, který v prvém znění sice dokončil již v září 1879, ale k němuž se znovu vrátil začátkem dubna 1880 a ve zcela novém zpracování dokončil 25. května téhož roku. Ani tehdy však koncert, o jehož tvaru se Dvořák radil se zkušeným Josefem Joachimem, nebyl hotov definitivně, a teprve v říjnu 1882 nabyl té podoby, v níž byl r. 1883 vydán.

Na houslovou sonátu, která byla psána mezi dvěma základními versemi houslového koncertu a vzápětí ještě r. 1880 také vyšla tiskem u berlínského N. Simrocka, je možno tedy právem pohlížet jako na komorní pendant koncertu, jako na jeho důvěrnější doplněk, druhou, obdobnou tvář téhož tvůrčího problému, jímž se Dvořák v té době s velkým úsilím zabýval. Není-li však ani koncert dílem, jež by chtělo oslňovat vnějškovou virtuositou a jež naopak působí především hloubkou a čistotou svého lyrického obsahu, je tomu tím spíše u Sonáty, jež je vůbec jedním z nejintimněji laděných děl Dvořákových. Snad i ta naprostá neokázalost Sonáty způsobila, že se skladba v souhrnu Dvořákových děl poměrně méně pronikavě uplatňovala. A přece jde o dílo, které přes své brahmsovské názvuky má svůj zcela zvláštní, osobitý půvab a svou příznačnou atmosféru, pro něž vždy bude mít své přesvědčené obdivovatele. Ti právem ocení jeho čistý komorní sloh, přísně dodržovaný i v krajních, idylicky jasných větách, tím spíše pak v zdrženlivé lyrické kráse střední věty, v níž se prosté, ale hluboké lidské jádro skladatelovo projevilo nejbezprostředněji. Pro genesi díla je jistě zajímavé, že volnou větu začal Dvořák koncipovat původně v jiném znění jako Adagio F dur, jež později uplatnil ve Smyčcovém kvartetu C dur, op. 61.

Záhy po dokončení Sonáty zahrál si ji Dvořák za své návštěvy v Berlíně (31. března 1880) s Josefem Joachimem, u něhož skladba došla vřelého ocenění. Kdy však a kým byla Sonáta po prvé hrána veřejně, není přesně známo. I prvé její známé provedení ve vlasti skladatelově se uskutečnilo vlastně neveřejně na schůzi hudebního odboru Umělecké besedy v Praze dne 5. října 1881, kde ji s Karlem Kovařovicem u klavíru zahrál František Ondříček, pozdější prvý interpret Dvořákova houslového koncertu.

František Bartoš
(s použitím dat Otakara Šourka)

SONATE FÜR VIOLINE UND KLAVIER

Nach Originalquellen zum Druck vorbereitet von der Kommission für die Herausgabe der Werke Antonín Dvořáks: Otakar Šourek, František Bartoš, Vorsitzender - Jan Hanuš, leitender Redakteur - Dr Jiří Berkovec - Dr Antonín Čubr - Ladislav Láska - Antonín Pokorný - Karel Šolc.

DIE VIOLINSONATE F DUR, das 57. Werk *Antonín Dvořáks* (8. IX. 1841—1. V. 1904), ist vom 3.—17. März 1880 in unmittelbarer zeitlicher Nachbarschaft kleinerer Klavier- und Liedkompositionen entstanden (Walzer op. 54, Zigeunermelodien op. 55, Eklogen, ursprüngliche Opuszahl 56). In derselben Zeit aber beschäftigte sich Dvořák dauernd und intensiv auch noch mit seinem großen, repräsentativen Violinwerk, dem Konzert a moll op. 53, welches er zwar in seiner ersten Fassung bereits im September 1879 beendet hatte, zu dem er jedoch anfangs April 1880 abermals zurückkehrte und das er in vollkommen neuer Bearbeitung am 25. Mai desselben Jahres beendete. Aber auch dann war das Konzert, über dessen Gestaltung sich Dvořák mit dem erfahrenen Josef Joachim beriet, noch nicht in seiner endgültigen Form fertiggestellt und hat erst im Oktober 1882 die Gestalt erhalten, in welcher es i. J. 1883 herausgegeben wurde.

Die Violinsonate, die zwischen zwei grundlegenden Versionen des Violinkonzertes geschrieben und unmittelbar darauf im Druck vom Berliner Verlag N. Simrock veröffentlicht wurde (i. J. 1880), kann demnach mit Recht als das kammermusikalische Pendant des Konzerts, als dessen intimere Ergänzung, als das zweite, analoge Ebenbild desselben Schöpfungsproblems angesehen werden, mit welchem sich Dvořák in dieser Zeit mit größtem Eifer befaßte. Wenn jedoch nicht einmal das Konzert ein Werk ist, welches durch äußerliches Virtuosentum blenden möchte, im Gegenteil vor allem durch die Innigkeit und Lauterkeit seines lyrischen Gehaltes wirkt, dann ist es umso weniger die Sonate, die als eines der intimst gestimmten Werke Dvořáks überhaupt angesehen werden kann. Vielleicht ist es eben diesem Mangel an jeglichem Gepränge zuzuschreiben, daß von allen Kompositionen aus dem Gesamtwerk Dvořáks eben diese verhältnismäßig weniger wirksam und erfolgreich wurde. Und dennoch handelt es sich um ein Werk, dem trotz seinen Anklängen an Brahms ein spezifischer, persönlicher Reiz und eine besondere Atmosphäre anhaftet, für welche es immer überzeugte Bewunderer finden wird. Diese werden mit Recht seinen reinen, auch in den idyllisch klaren Ecksätzen und noch mehr in der zurückhaltenden lyrischen Schönheit des Mittelsatzes gewahrten Kammerstil zu schätzen wissen, in welchem der tief-menschliche Kern des Autors am unmittelbarsten in Erscheinung tritt. Für die Genesis des Werkes ist es gewiß interessant, daß Dvořák den langsamen Satz ursprünglich in einer anderen Fassung als Adagio F dur zu konzipieren begann, welches er später im Streichquartett C dur, op. 61 zur Geltung brachte.

Kurz nach der Beendigung der Sonate spielte sie Dvořák bei seinem Besuch in Berlin (31. März 1880) mit Josef Joachim, bei welchem das Werk warme Anerkennung fand. Wann und von wem die Sonate zum erstenmal öffentlich aufgeführt wurde, ist nicht genau feststellbar. Auch ihre erste bekannte Aufführung in der Heimat des Meisters war eigentlich nicht

öffentlich: sie fand bei einer Sitzung der Musiksektion der Umělecká beseda (Künstlerressource) in Prag am 5. Oktober 1881 statt, wo sie mit Karel Kovařovic am Klavier der spätere erste Interpret des Violinkonzerts, František Ondříček, zur Aufführung brachte.

František Bartoš
(mit Verwendung von Aufzeichnungen Otakar Šoureks)

Übersetzt von I. Turnovská

SONATA FOR VIOLIN AND PIANO

Critical edition based on original sources and prepared for the press by the Editing Board for the Works of Antonín Dvořák: Otakar Šourek, František Bartoš, Chairman - Jan Hanuš, Chief Editor - Dr Jiří Berkovec - Dr Antonín Čubr - Ladislav Láska - Antonín Pokorný - Karel Šolc.

THE VIOLIN SONATA IN F MAJOR, the 57th work of *Antonín Dvořák* (8. IX. 1841 to 1. V. 1904) was begun on the 3rd and completed on the 17th March, 1880, in close proximity to a number of smaller piano pieces and songs (Waltzes, op. 54, Gipsy Songs, op. 55, Eclogues, originally op. 56). Dvořák was also, at that time, engaged in writing his violin concerto in A minor, op. 53 to which—although he had finished its first version in September, 1879—he returned in April of 1880 and completed an entirely new version on the 25th May of that year. Even then the violin concerto, about which Dvořák sought the advice of the experienced Josef Joachim, did not reach its final version until October, 1882, in which it was published in 1883.

One may say of the violin sonata which was written between two fundamental versions of the violin concerto and was published in 1880 by the Berlin publishing house of N. Simrock, that it hangs as a pendant to the concerto, or is its more intimate supplement, a second, analogic side to the creative problems with which Dvořák was, at that time, intensively concerned. The concerto is by no means a work which sets out to dazzle with a show of superficial virtuosity, but on the contrary an undertone of deep feeling emphasizes the lyrical purity of its content. Even more so is the case of the sonata which is one of Dvořák's most subtly intimate works and perhaps also for this reason, compared to his other works, is comparatively little known. It is, however, a work which, in spite of a certain Brahmsian influence, has its own unusual, original charm and its own characteristic atmosphere which will always ensure of its being convincing in effect. It is, in fact, a purely chamber composition, never straying beyond those bounds especially in the beautifully lyrical middle movement, where the simple but intensly compassionate spirit of the composer expresses itself most clearly. It is of interest to note that originally Dvořák began the slow movement differently, as an Adagio in F major which he used later in his String Quartet in C major, op. 61.

Soon after completing the sonata, Dvořák played it on a visit to Berlin (31st March, 1880) with Josef Joachim who valued the composition very highly. When and by whom the sonata was first performed in public is not precisely known. Even the first performance in the composer's homeland was a private one which took place at a meeting of the Music Section of the Umělecká Beseda in Prague on the 5th October, 1881, where the piano part was played by Karel Kovařovic, and the violin part by František Ondříček who later was the first to play Dvořák's violin concerto.

František Bartoš
(from the data of the late Otakar Šourek)

Translated by G. Thomsen

SONATE POUR VIOLON ET PIANO

Préparé pour l'impression d'après les documents authentiques par la Commission pour la publication des oeuvres d'Antonín Dvořák: Otakar Šourek, František Bartoš, Présidents de la Commission - Jan Hanuš, rédacteur principal - Dr Jiří Berkovec - Dr Antonín Čubr - Ladislav Láska Antonín Pokorný - Karel Šolc.

LA SONATE EN FA MAJEUR pour violon et piano, op. 57 de *Antonín Dvořák* (8. 9. 1841—1. 5. 1904), fut écrite entre le 3 et le 17 mars 1880, donc très sensiblement dans le même temps que les menues compositions pour piano et pour chant (Valses, op. 54; Mélodies tziganes, op. 55; Églogues, originairement op. 56). Mais, simultanément, Dvořák était toujours occupé par son grand ouvrage magistral pour violon avec orchestre, le Concerto en la mineur, op. 53, dont il avait terminé la première version dès le mois de septembre 1879, mais auquel il était revenu au commencement du mois d'avril 1880, pour en achever une version complètement nouvelle le 25 mai de la même année. Néanmoins, cette nouvelle rédaction du Concerto, pour la forme duquel Dvořák avait sollicité les conseils de Joseph Joachim, violoniste expérimenté entre tous, n'était pas, encore, elle non plus, définitive: c'est seulement en octobre 1882 que le Concerto a reçu la forme sous laquelle il devait être publié en 1883.

On peut donc à juste titre considérer notre Sonate pour violon, écrite entre les deux versions fondamentales du Concerto pour violon et publiée d'emblée, la même année 1880, aux Éditions N. Simrock, Berlin, comme étant, par rapport à ce même Concerto pour violon, son double dans le genre de la musique de chambre, son complément plutôt intime, une autre face d'un même problème créateur, à la solution duquel Dvořák s'attachait à cette époque-là avec tant d'intensité. Si pourtant le Concerto n'est point lui-même une oeuvre destinée à briller par l'effet d'une virtuosité extérieure, mais qui, au contraire, attire notamment par la profondeur et par la pureté de son contenu lyrique, cela vaut a fortiori pour la Sonate, qui compte parmi les oeuvres de Dvořák les plus imprégnées de lyrisme. Peut-être ce manque

d'ostentation artistique à cette Sonate a-t-il fait que, dans l'ensemble de la production de Dvořák, elle n'éveilla qu'un intérêt relativement moins vif. Il s'agit cependant ici d'une oeuvre qui, malgré quelques intonations rappelant Brahms, est dotée d'un charme tout particulier et personnel, et d'une tournure caractéristique, grâce à quoi elle aura toujours des admirateurs convaincus. Ceux-ci auront une légitime estime pour la pureté de son style, qui est bien celui de la musique de chambre, style rigoureusement observé dans les mouvements extrêmes, marqués d'une clarté idyllique, et plus encore dans la sobre beauté lyrique du mouvement du milieu, où le tréfonds humain simple mais profond du compositeur s'est manifesté avec la plus grande spontanéité. Signalons encore ce fait, fort intéressant pour la génèse de l'oeuvre, qu' à l'origine Dvořák a ébauché, pour le mouvement lent, un autre Adagio en Fa qu'il utilisera plus tard dans son Quatuor à cordes en Ut majeur, op. 61.

Peu de temps après avoir achevé la Sonate, Dvořák la joua, lors d'une visite à Berlin (le 31 mars 1880) avec Joseph Joachim, auprès de qui l'oeuvre trouva un accueil fort chaleureux. Cependant on manque de renseignements en ce qui concerne les exécutants et la date de la première audition publique de l'oeuvre. Sa première exécution connue dans la patrie du compositeur elle-même eut lieu en dehors du grand public, la Sonate étant jouée par František Ondříček, le futur créateur du Concerto pour violon de Dvořák, avec Karel Kovařovic au piano, au cours d'une réunion de la section musicale de la „Umělecká-Beseda" (Association Artistique) de Prague, le 5 octobre 1881.

František Bartoš
(avec l'utilisation des données d'Otakar Šourek)

Traduit par Dr. J. Fiala

ANTONÍN DVOŘÁK, op. 57

Durata cca 22′

I. Allegro, ma non troppo 1
II. Poco sostenuto 12
III. Allegro molto 17

Violino e Piano

SONATA

I

3. III. 1880

Allegro, ma non troppo

ANTONÍN DVOŘÁK, op. 57
(1841—1904)

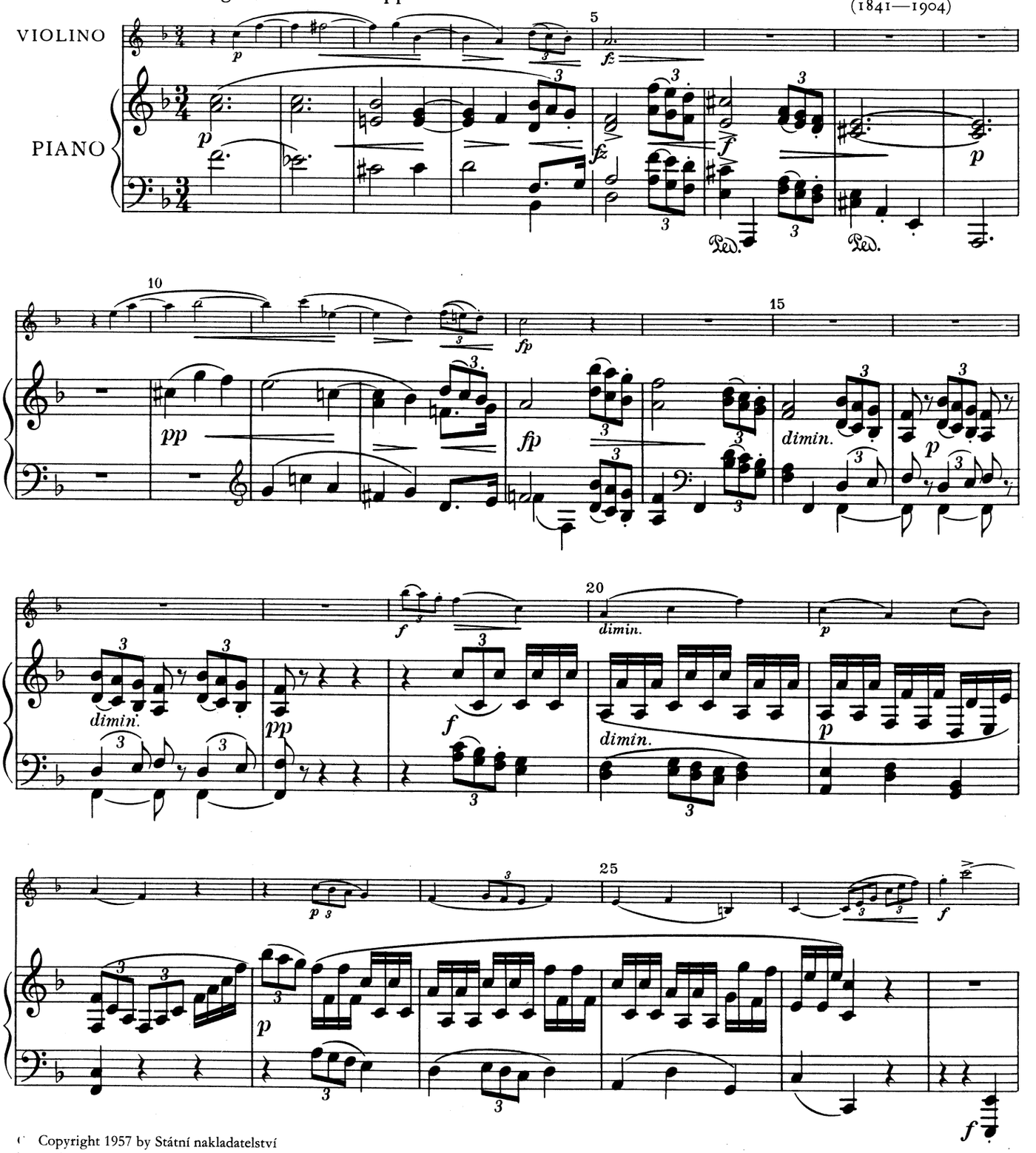

© Copyright 1957 by Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha (now Editio Supraphon)

H 2178

All rights reserved — Printed in Czechoslovakia

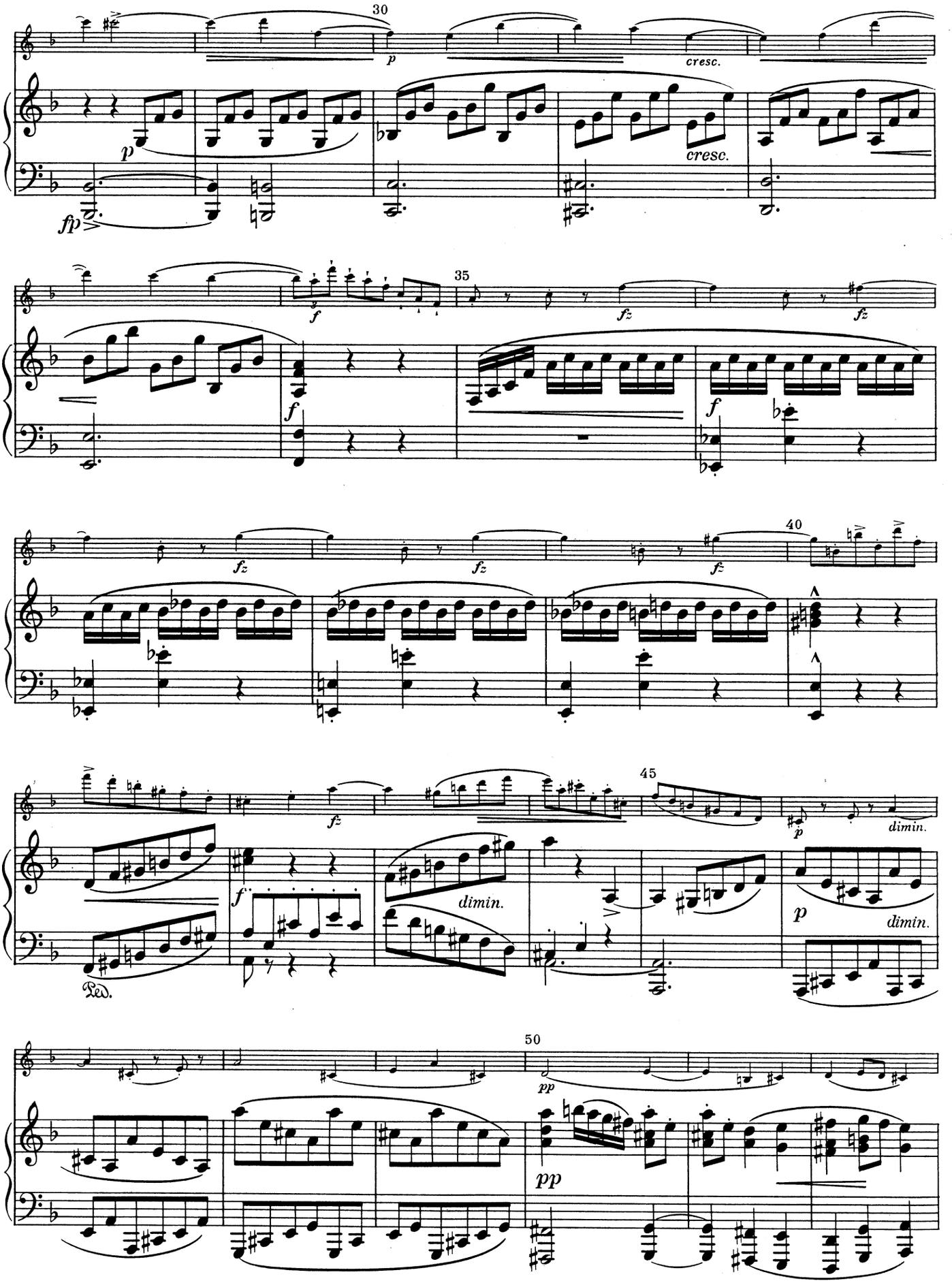
30
p
cresc.
fp
35
f
fz
40
45
dimin.
Ped.
50
pp

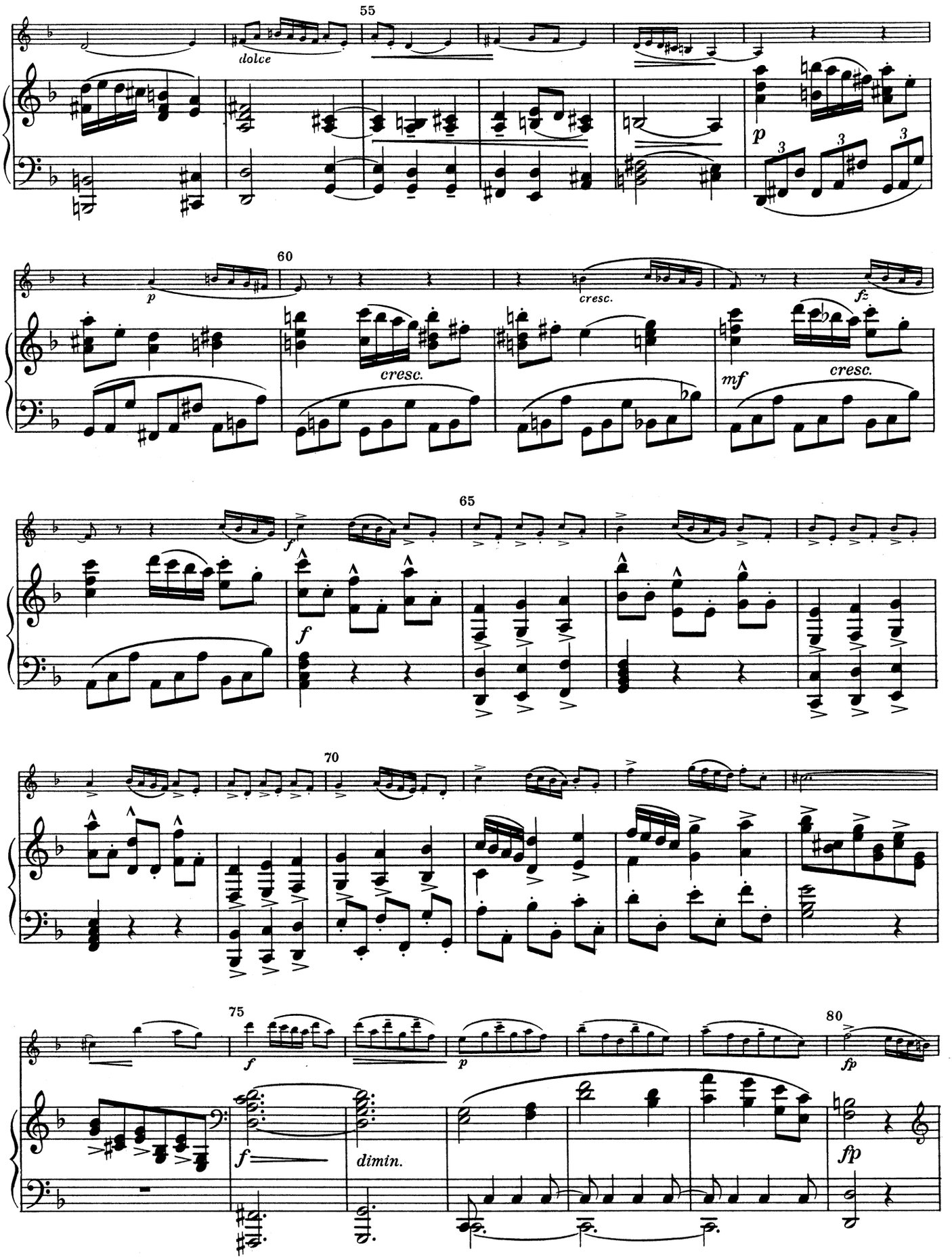
55
dolce
p
60
p
cresc.
fz
cresc.
mf
cresc.
65
f
f
70
75
f
p
80
fp
f
dimin.
fp

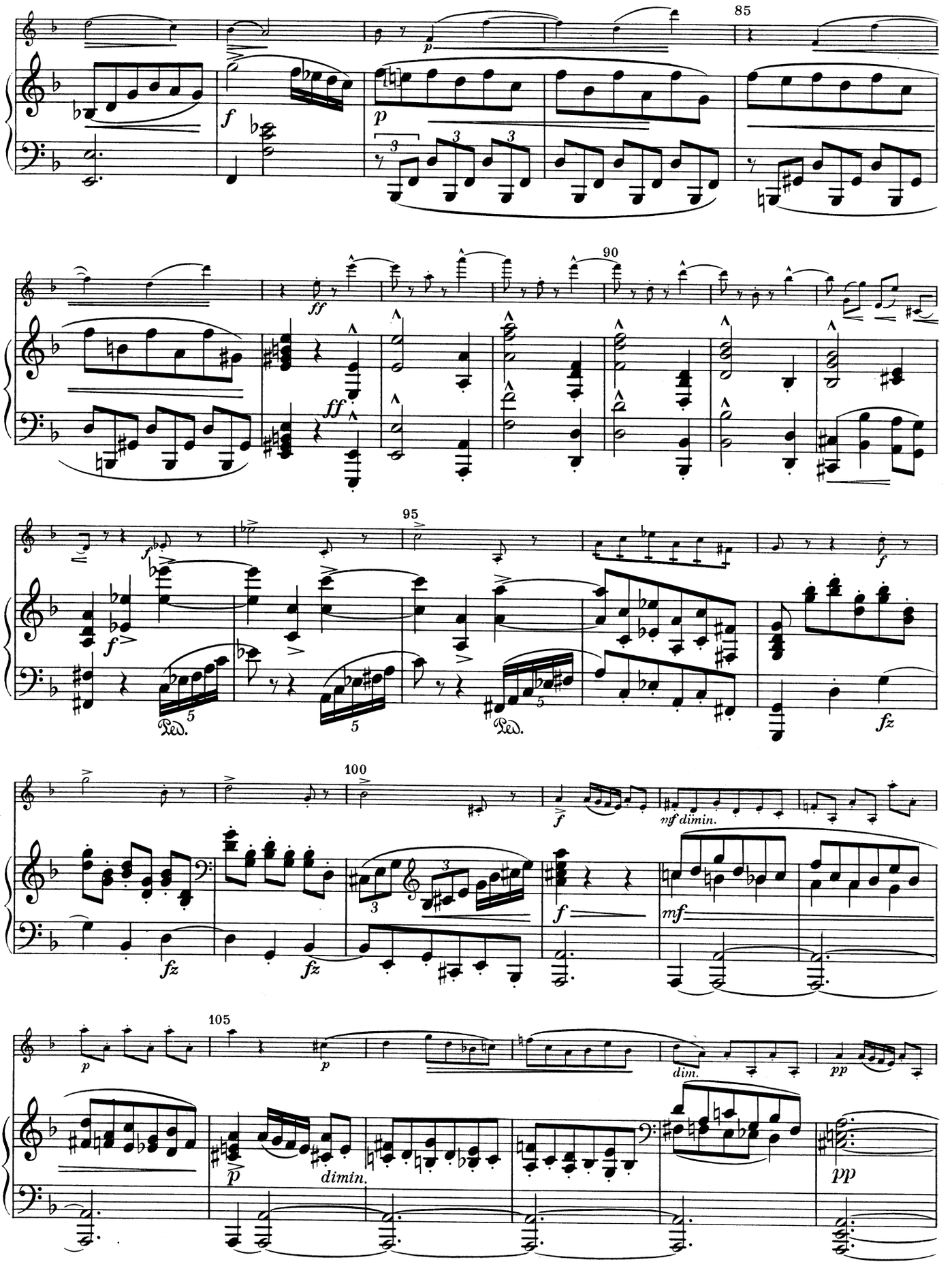
85
90
95
100
105
f
p
ff
fz
mf
mf dimin.
dimin.
pp
Ped.

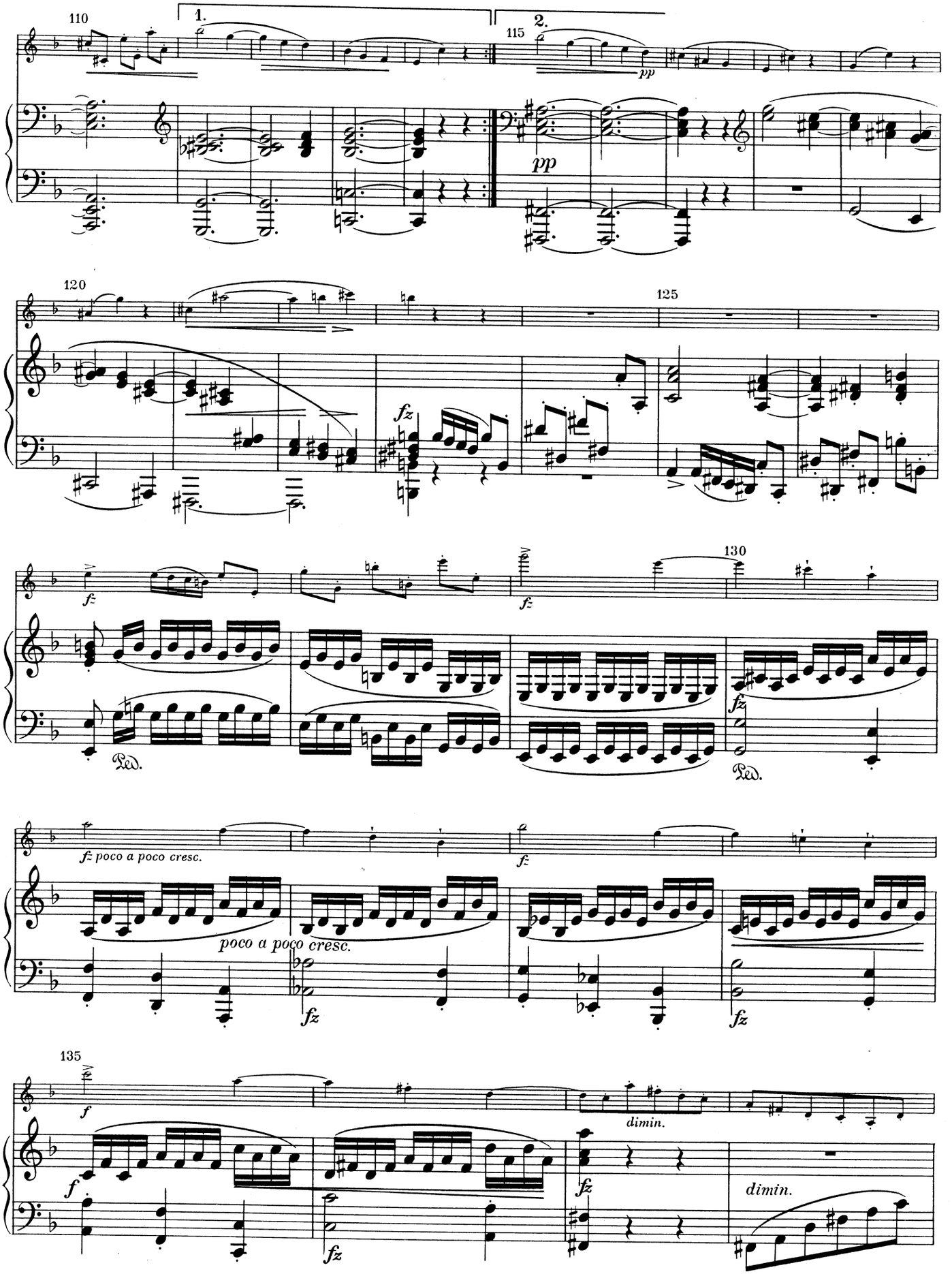
110
1.
2.
115
pp
pp
120
125
fz
fz
130
Ped.
fz
Ped.
fz poco a poco cresc.
poco a poco cresc.
fz
fz
fz
135
f
dimin.
f
fz
fz
dimin.

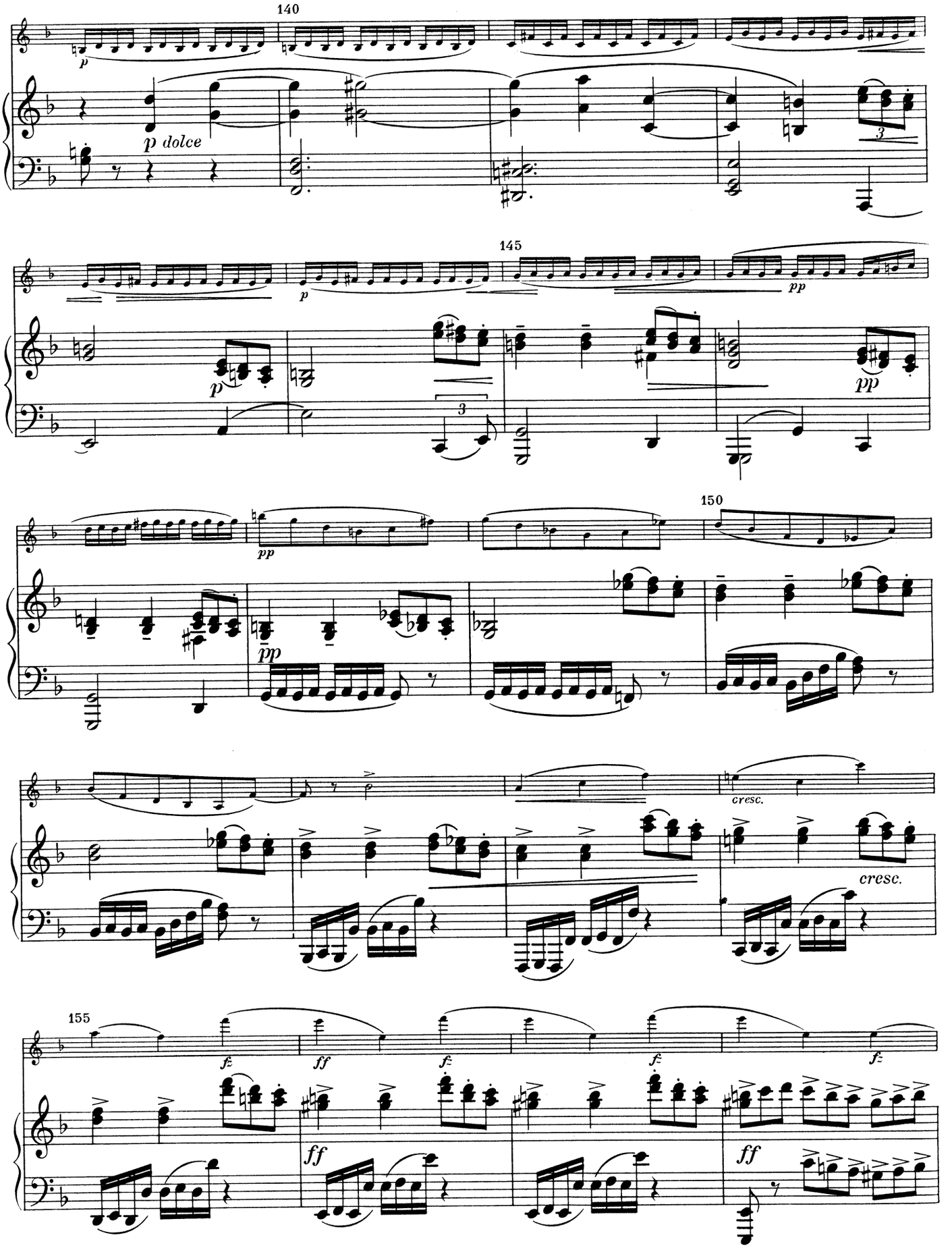
140
p
p dolce
145
p
pp
pp
150
pp
pp
cresc.
cresc.
155
fz
ff
fz
fz
fz
ff
ff

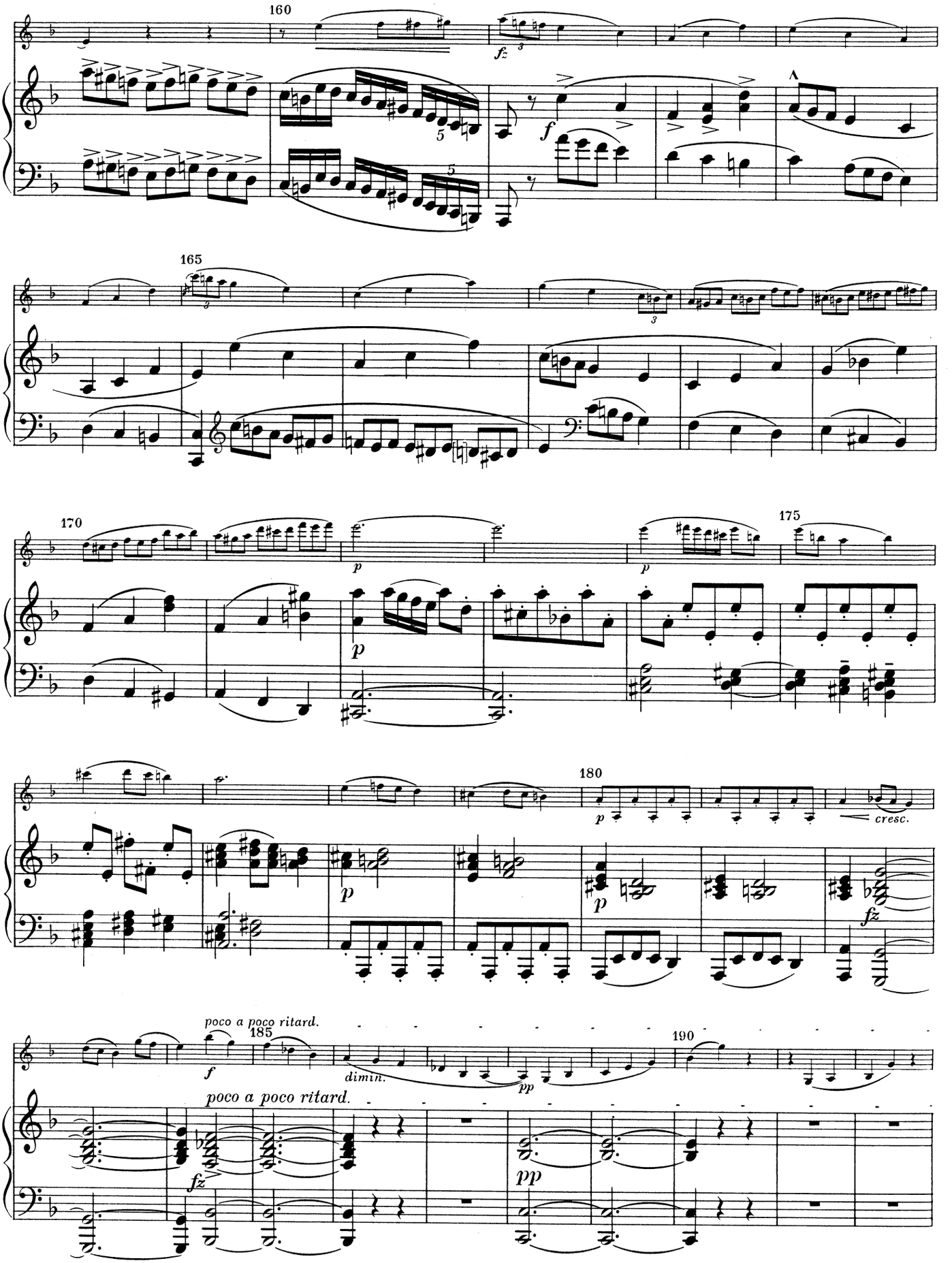
160
fz
f
A
165
170
p
175
p
180
p
cresc.
fz
poco a poco ritard.
185
f
dimin.
pp
190
poco a poco ritard.
fz
pp

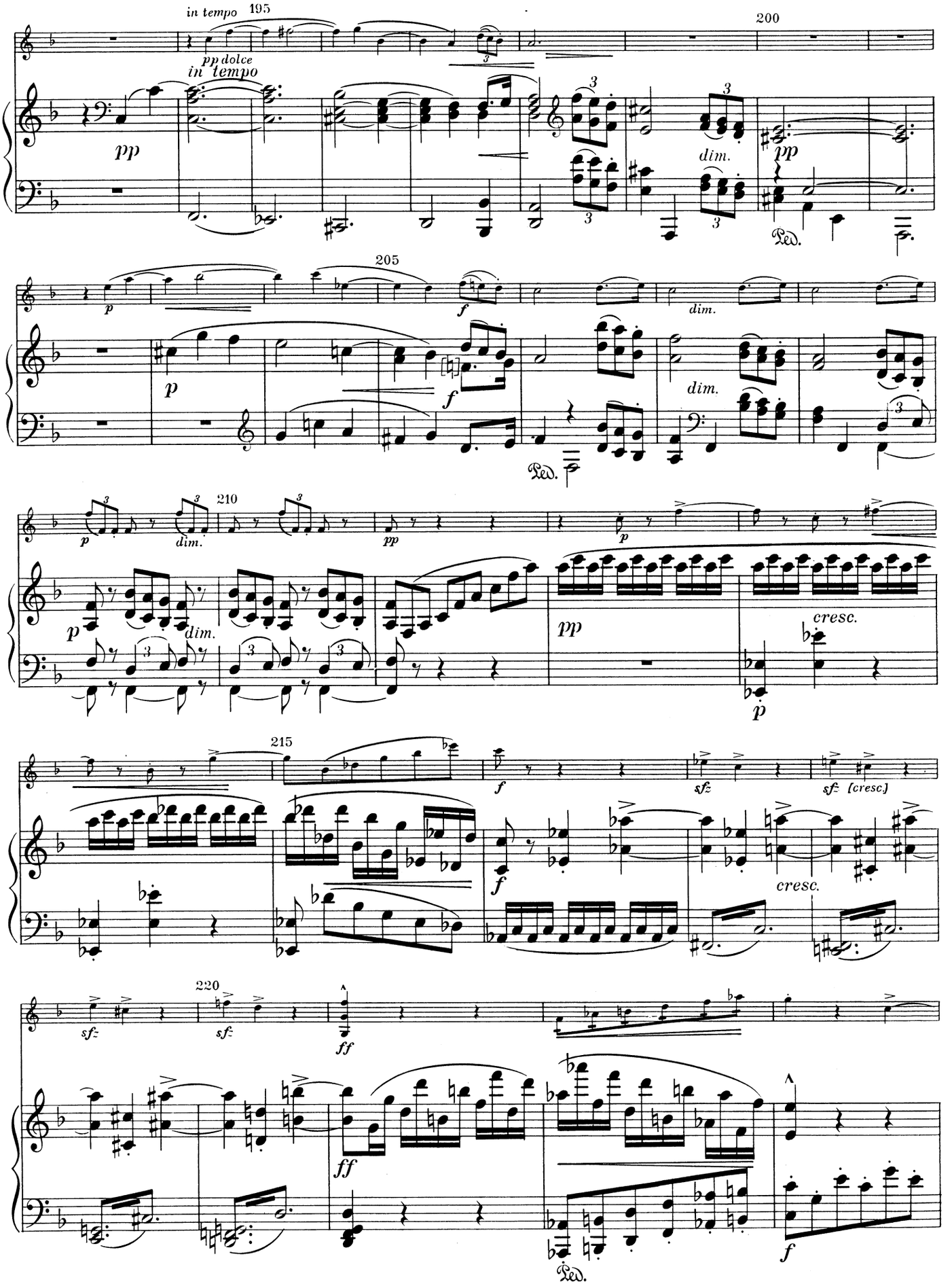
in tempo
195
pp dolce
in tempo
200
pp
dim.
pp
Ped.
205
p
f
dim.
p
f
dim.
Ped.
210
p
dim.
pp
p
dim.
pp
cresc.
p
215
f
sfz
sfz [cresc]
f
cresc.
220
sfz
sfz
ff
ff
Ped.
f

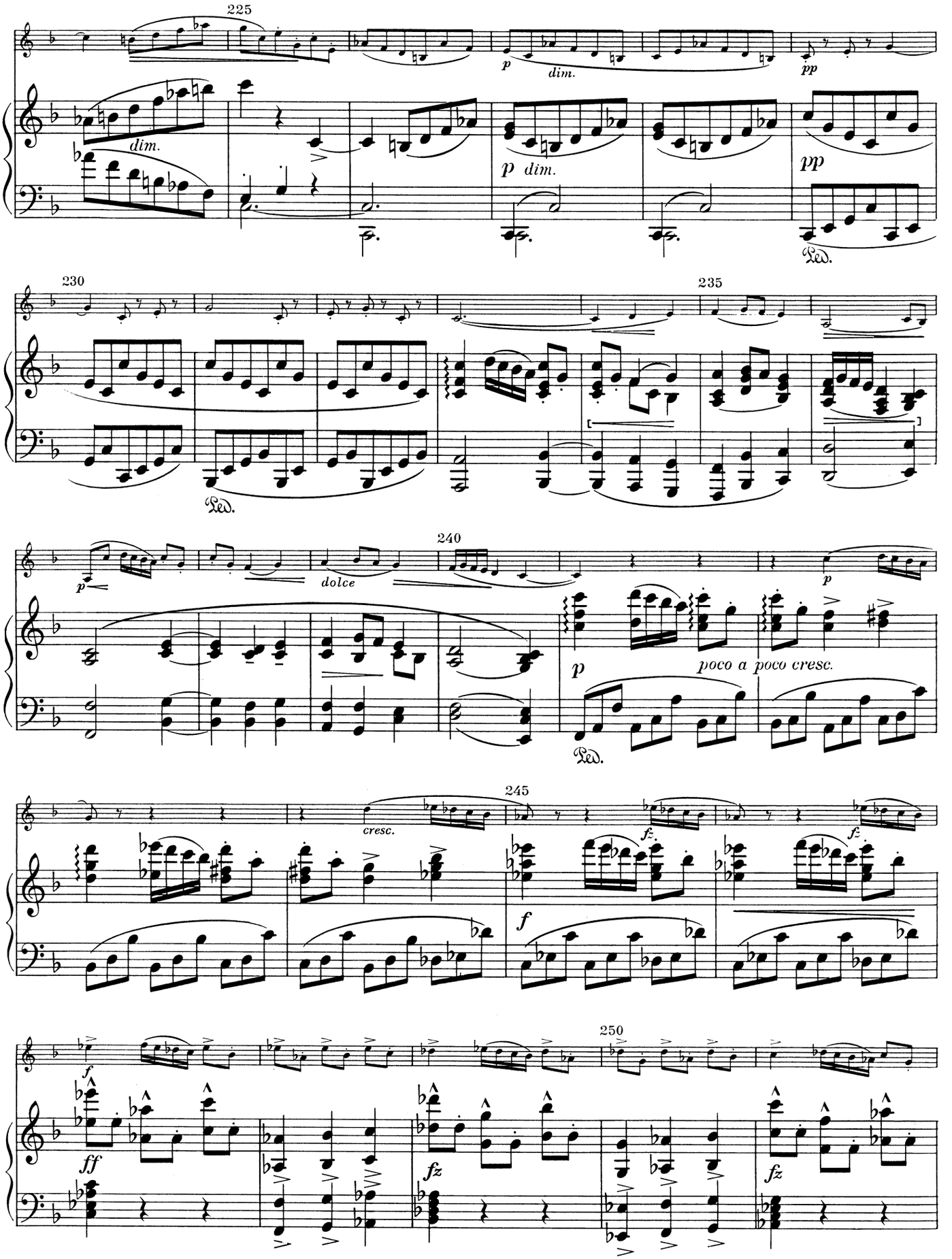
225
dim.
p
dim.
pp
p dim.
pp
Ped.
230
235
Ped.
240
p
dolce
p
p
poco a poco cresc.
Ped.
245
cresc.
fz
fz
f
250
f
ff
fz
fz

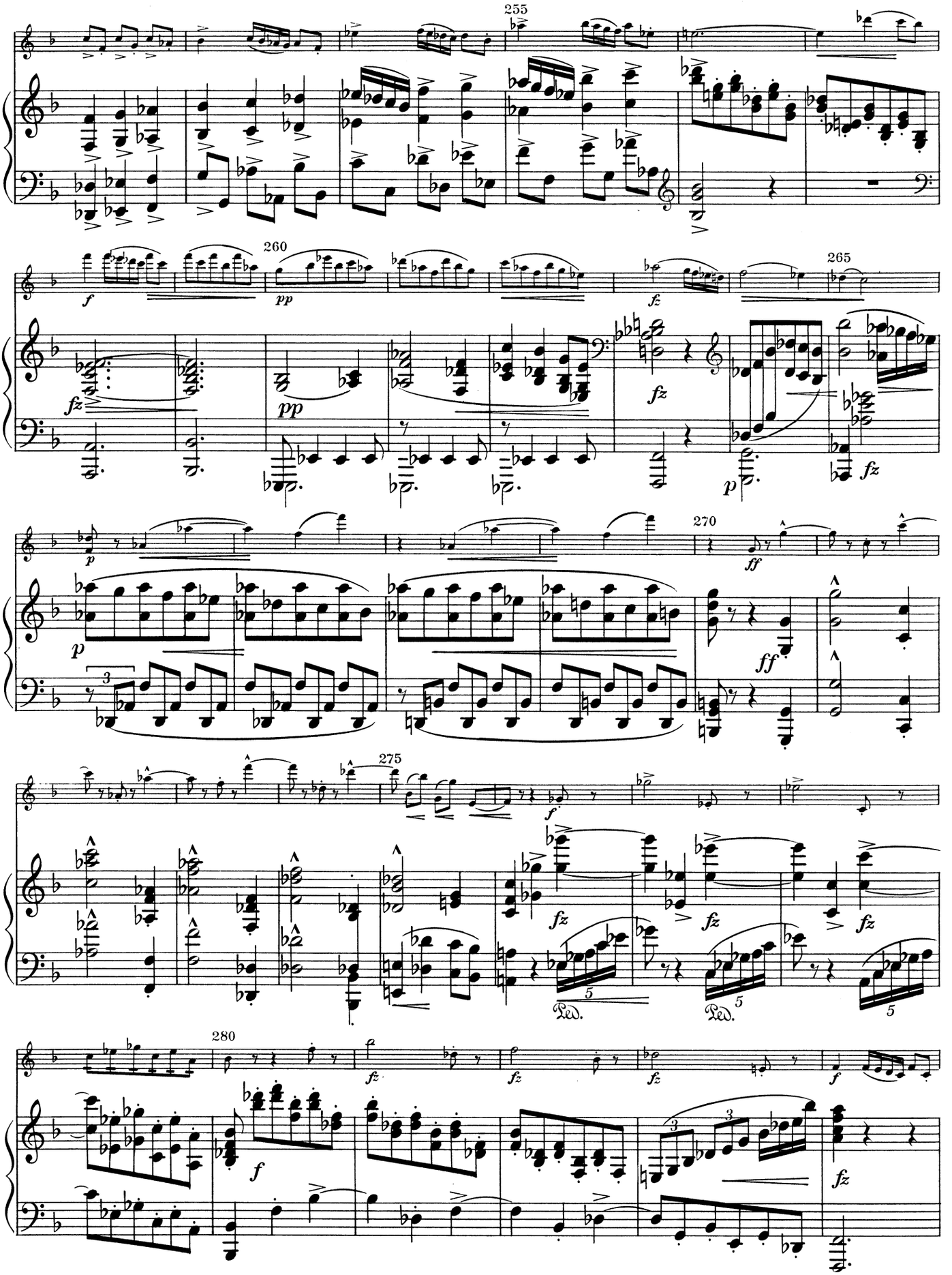
255
260
265
270
275
280
f
pp
fz
p
ff
Ped.
5
3

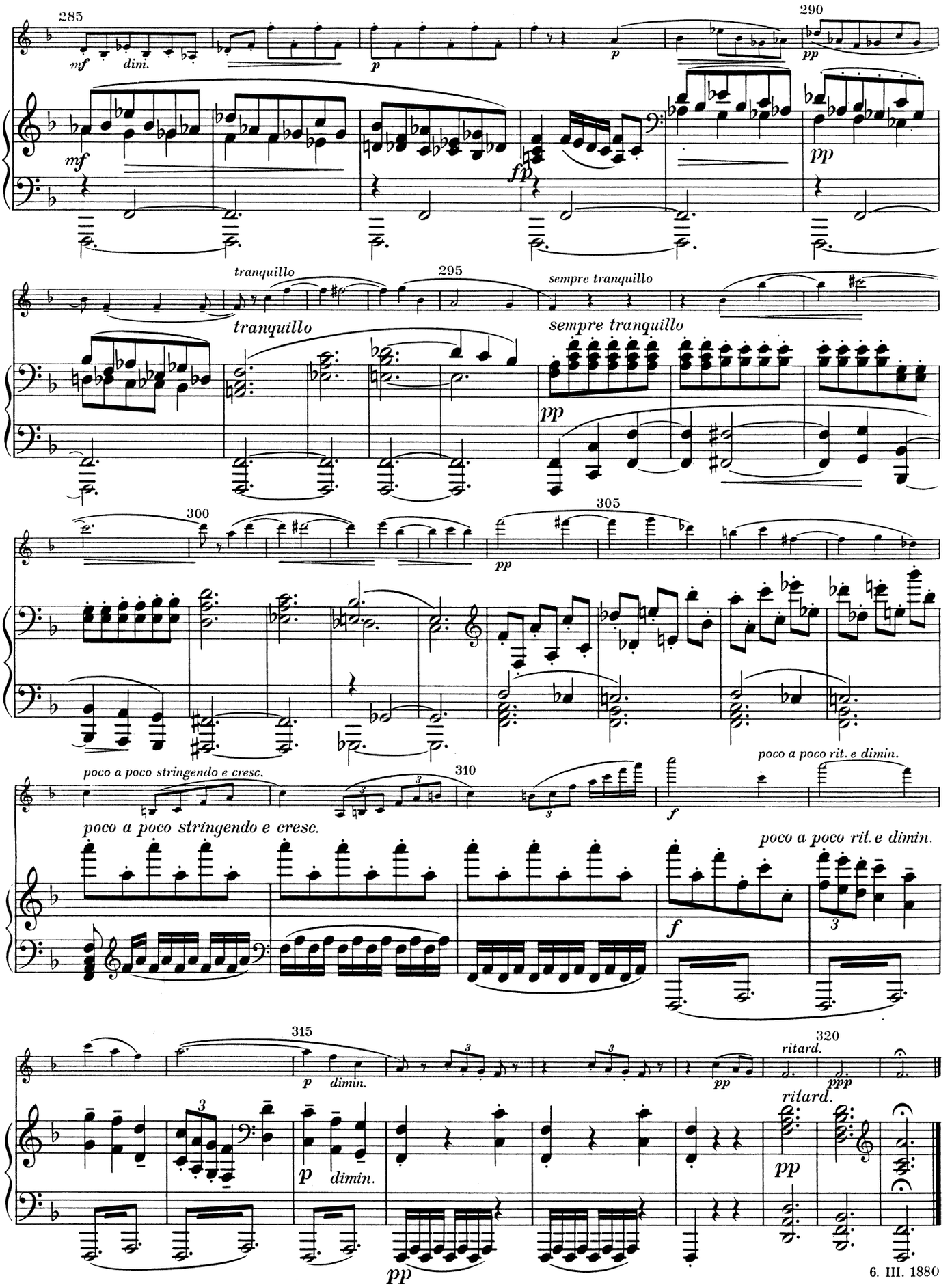
285
mf
dim.
p
p
290
pp
mf
fp
pp
tranquillo
295
sempre tranquillo
tranquillo
sempre tranquillo
pp
300
305
pp
poco a poco stringendo e cresc.
310
poco a poco rit. e dimin.
poco a poco stringendo e cresc.
f
poco a poco rit. e dimin.
f
315
320
p
dimin.
pp
ritard.
ppp
ritard.
p
dimin.
pp
pp

6. III. 1880

II

9. III. 1880

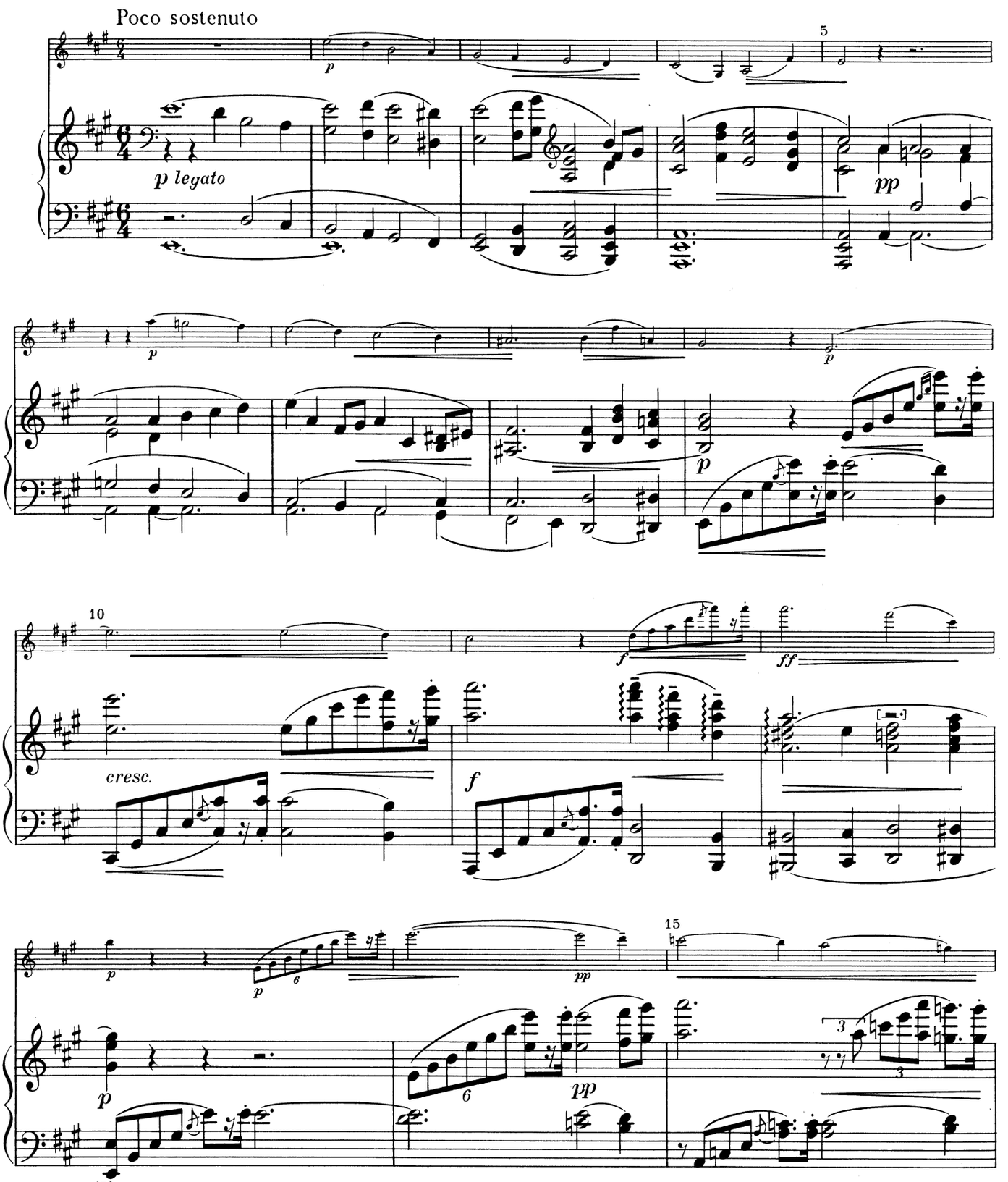

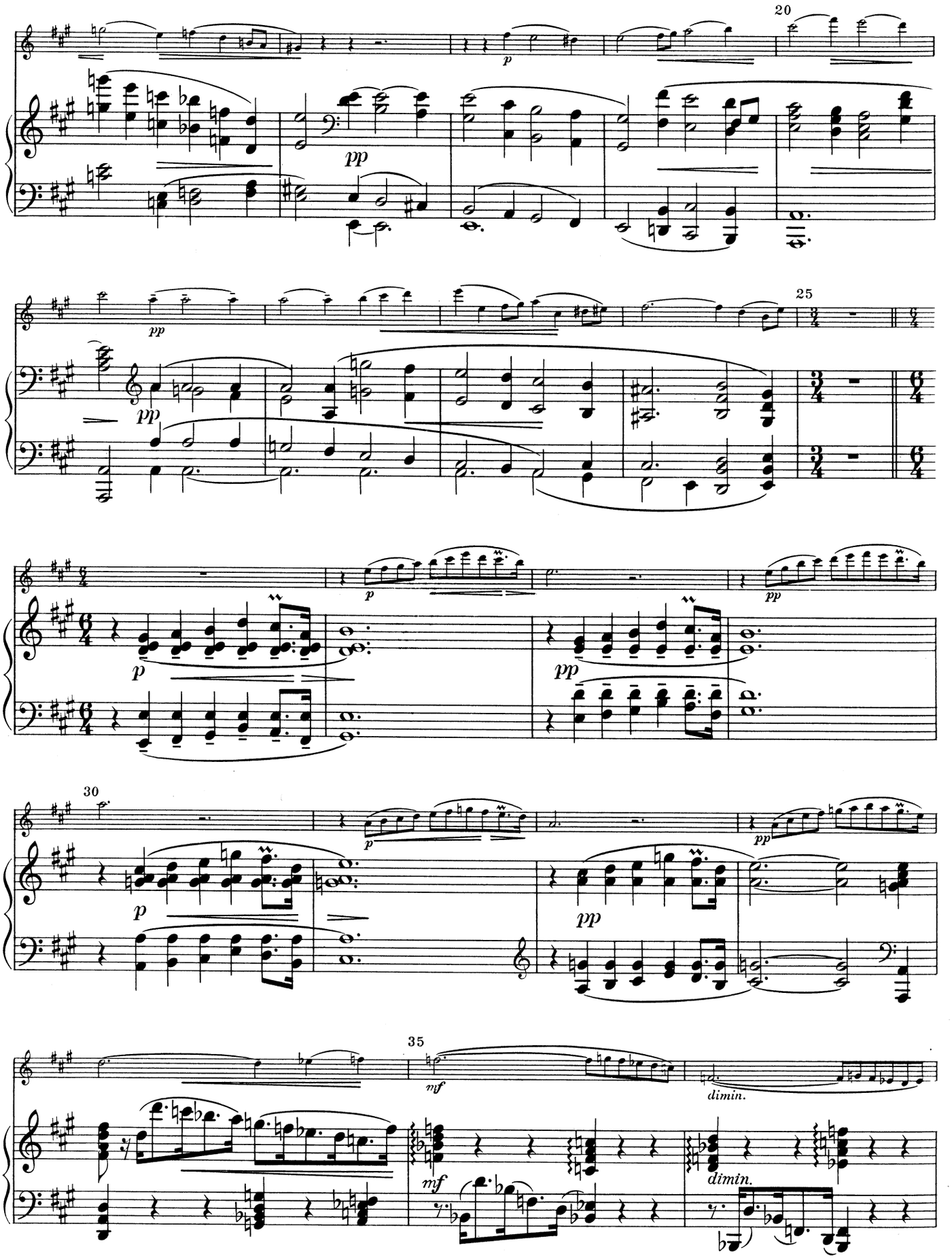
20
p
pp
pp
pp
25
p
p
pp
pp
30
p
p
pp
pp
35
mf
mf
dimin.
dimin.

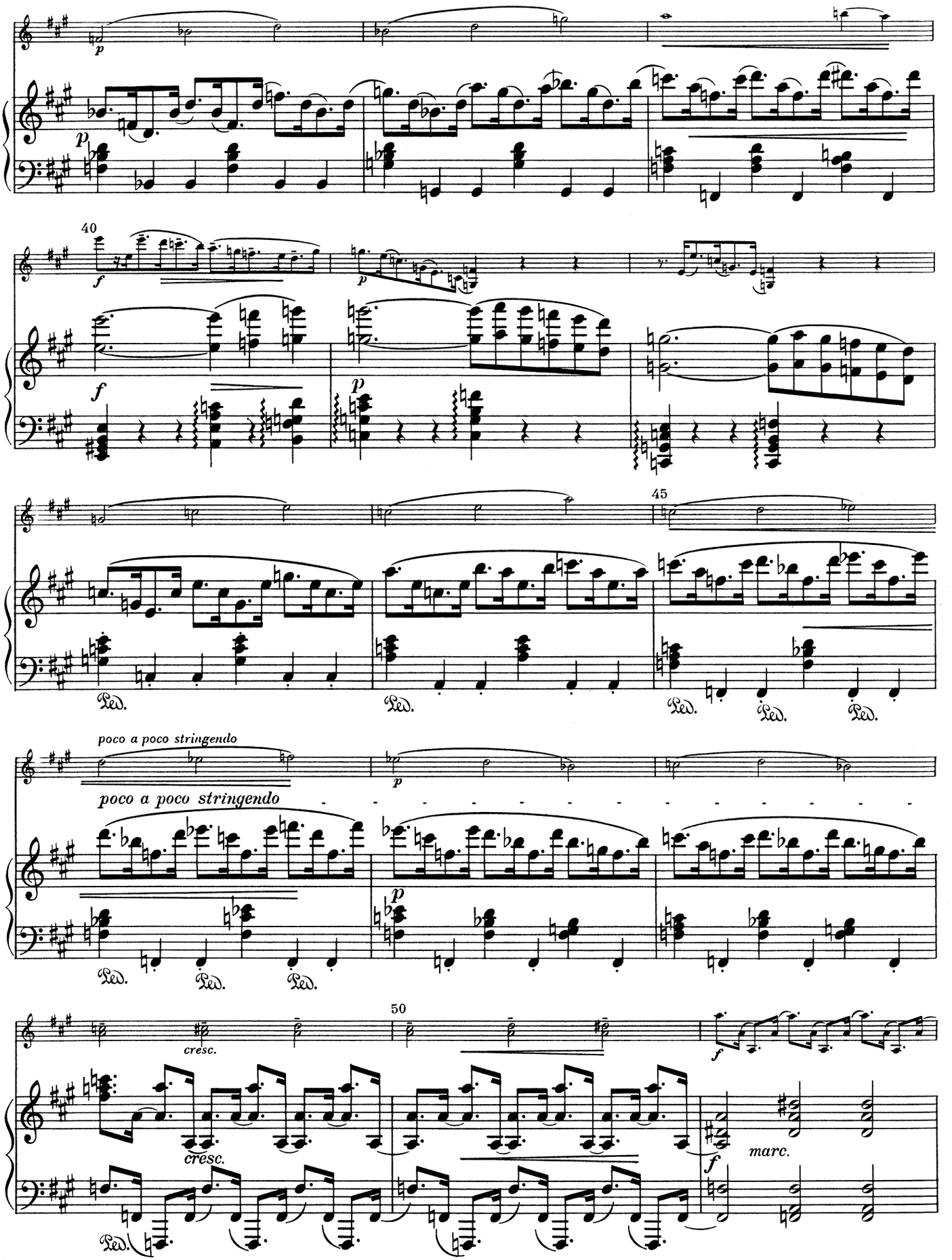
40
45
50
poco a poco stringendo
poco a poco stringendo
cresc.
cresc.
marc.
Ped.

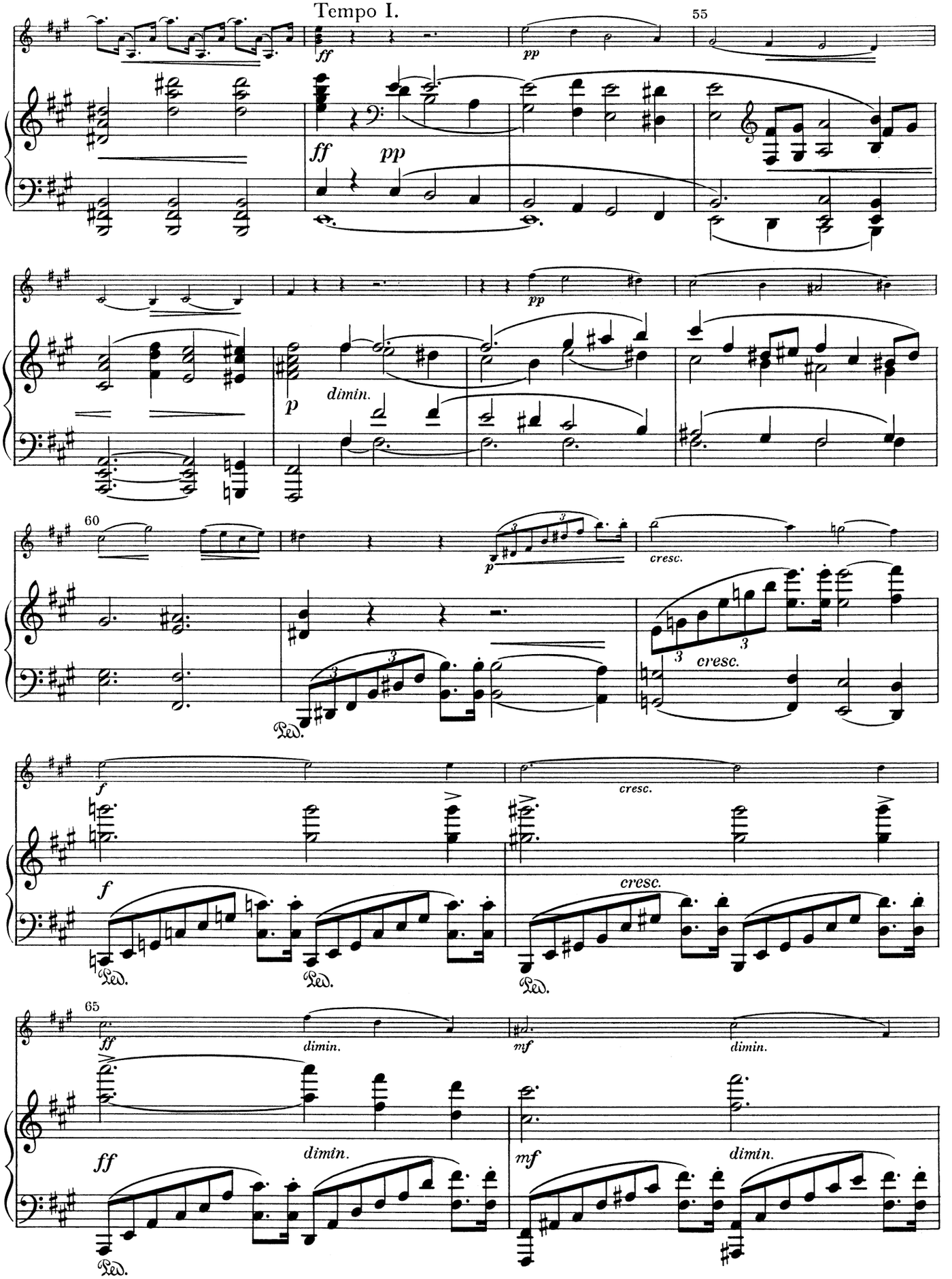
Tempo I.
55
60
65
ff
pp
dimin.
p
cresc.
f
mf
Ped.

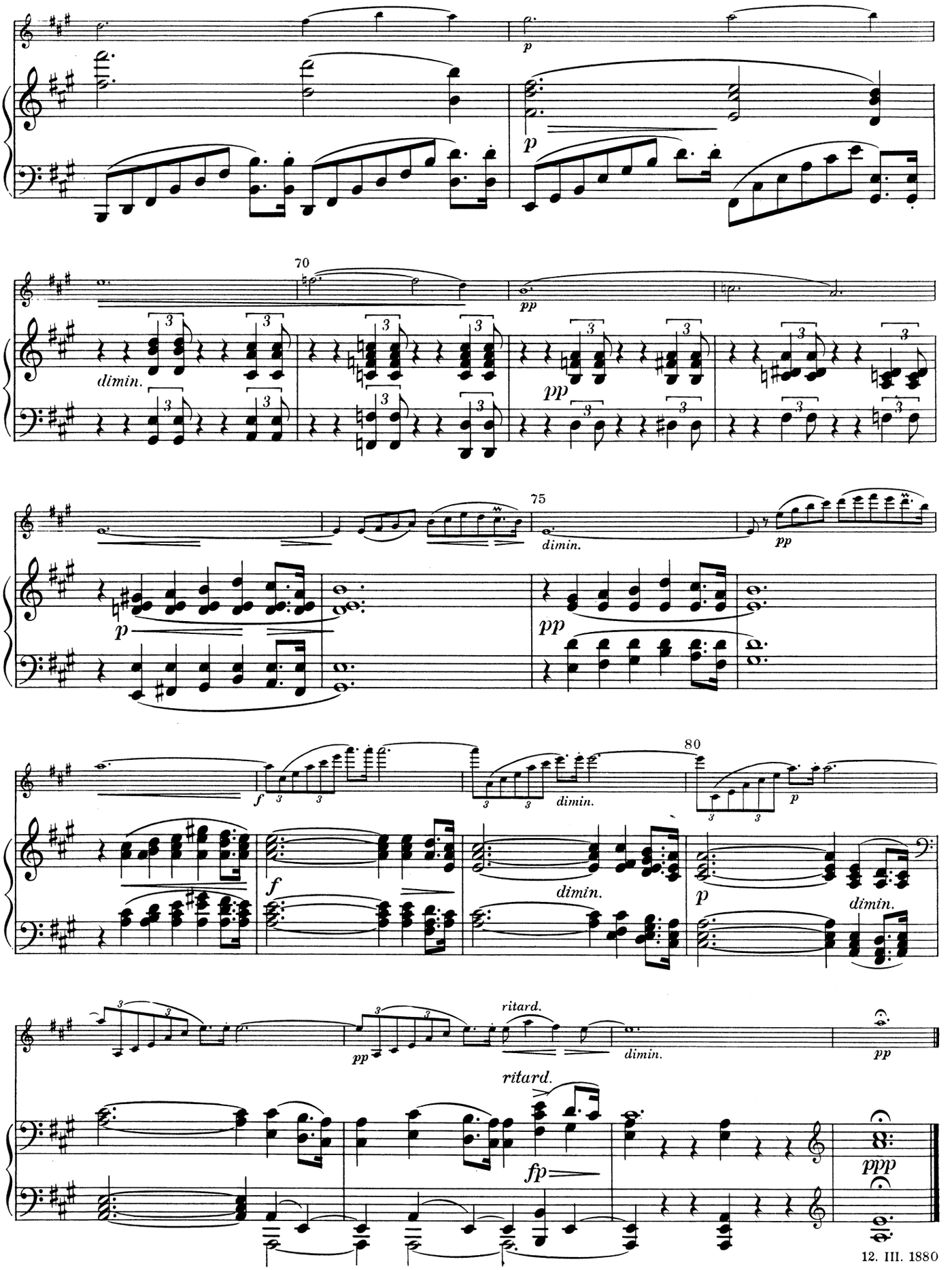
p
70
dimin.
pp
75
dimin.
pp
p
pp
80
f
dimin.
p
dimin.
f
dimin.
p
dimin.
ritard.
pp
dimin.
pp
ritard.
fp
ppp

12. III. 1880

III

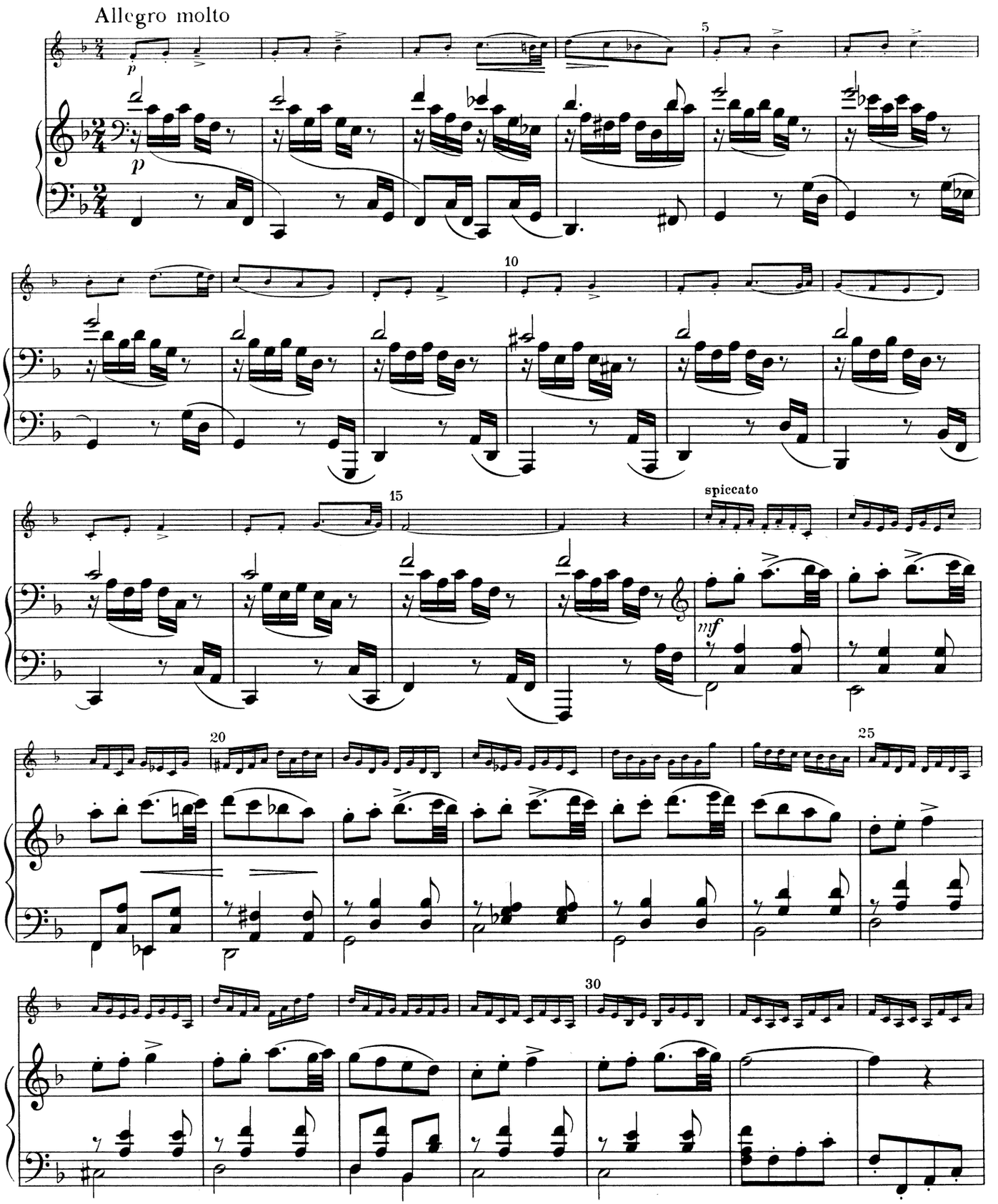

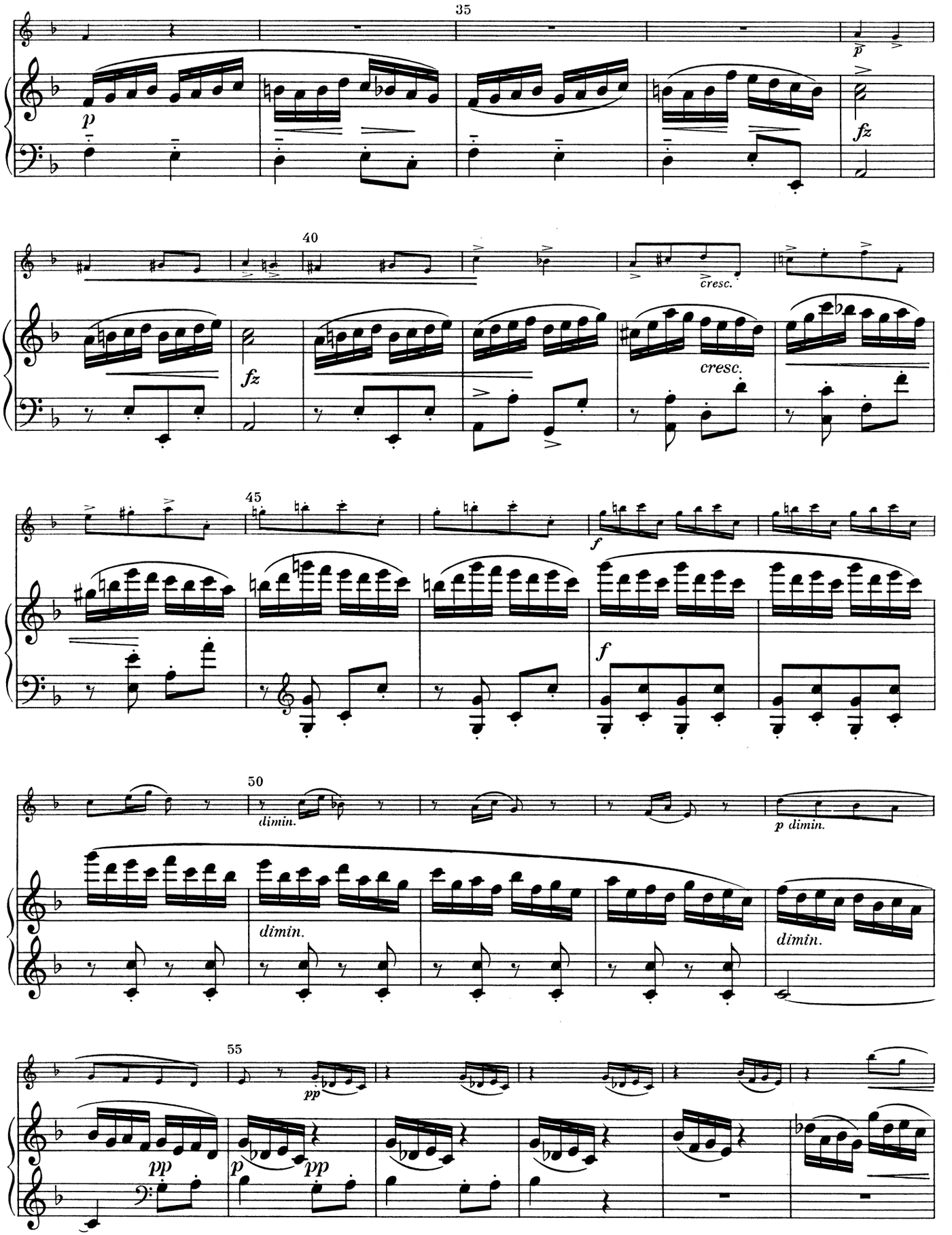
35
p
fz
40
fz
cresc.
cresc.
45
f
f
50
dimin.
p dimin.
dimin.
dimin.
55
pp
pp
p
pp

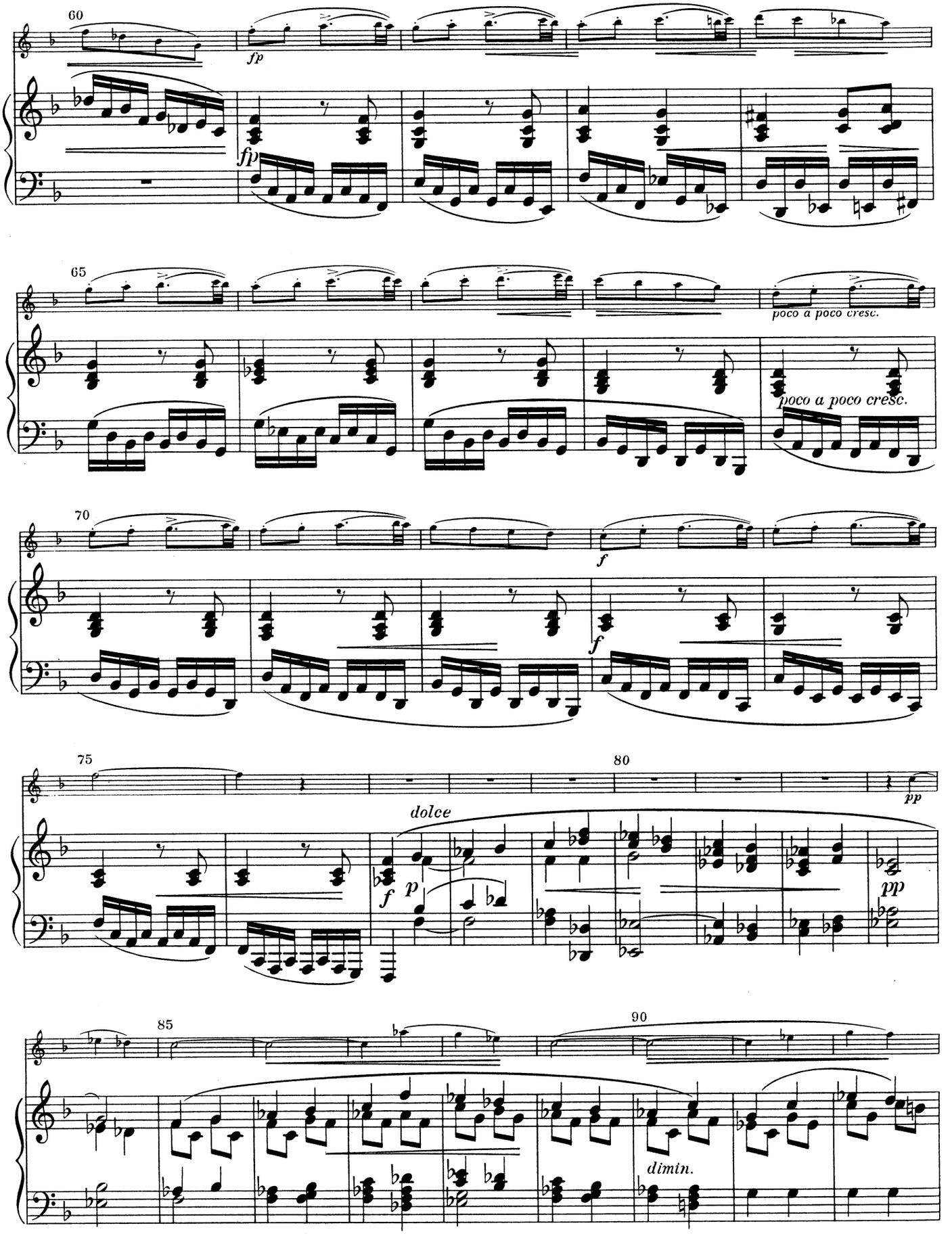
60
fp
fp
65
poco a poco cresc.
poco a poco cresc.
70
f
f
75
80
pp
dolce
f
p
pp
85
90
dimin.

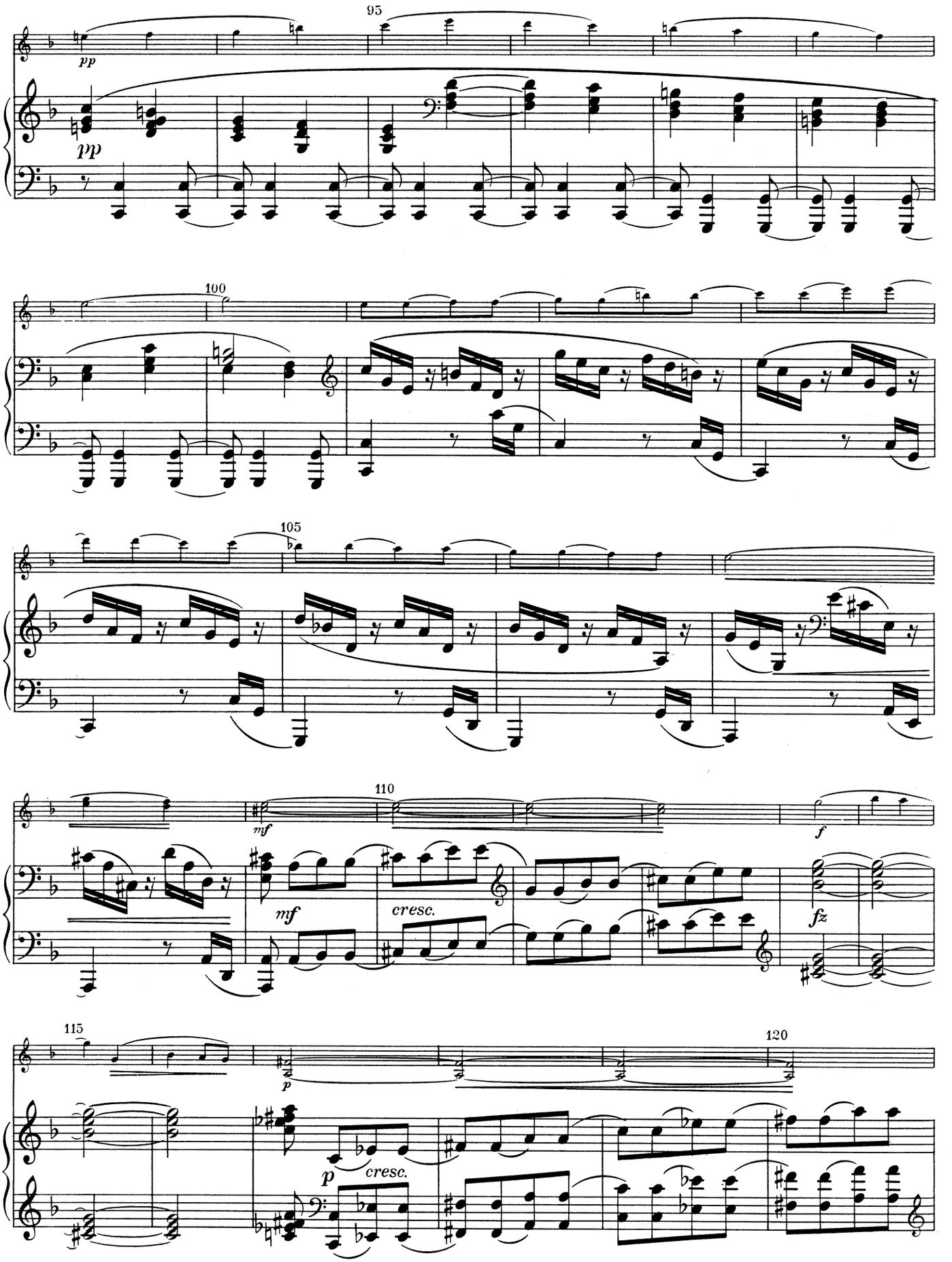
95
pp
pp
100
105
110
mf
mf
cresc.
f
fz
115
120
p
p
cresc.

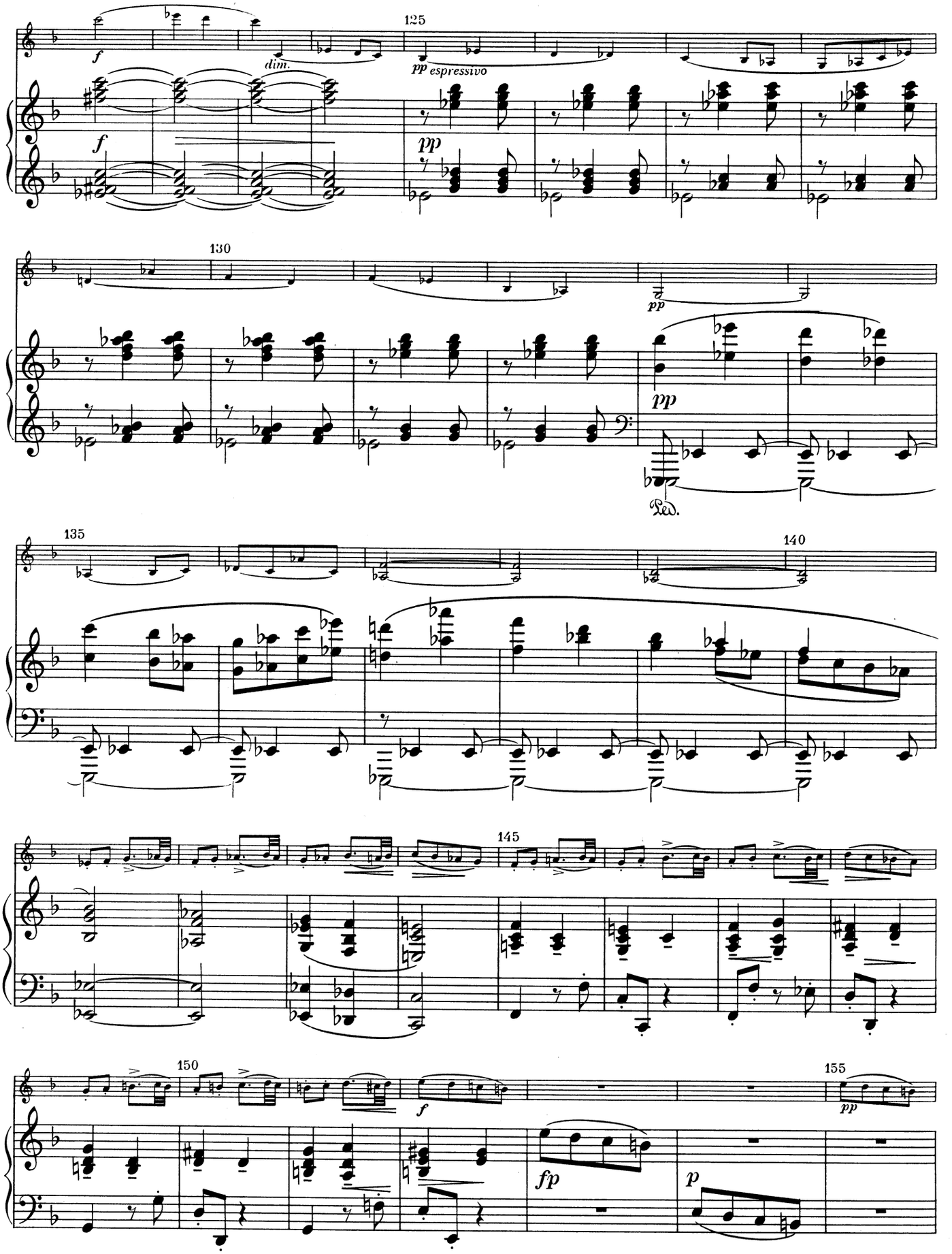
125
dim.
pp espressivo
130
135
140
145
150
155
fp
p
Ped.

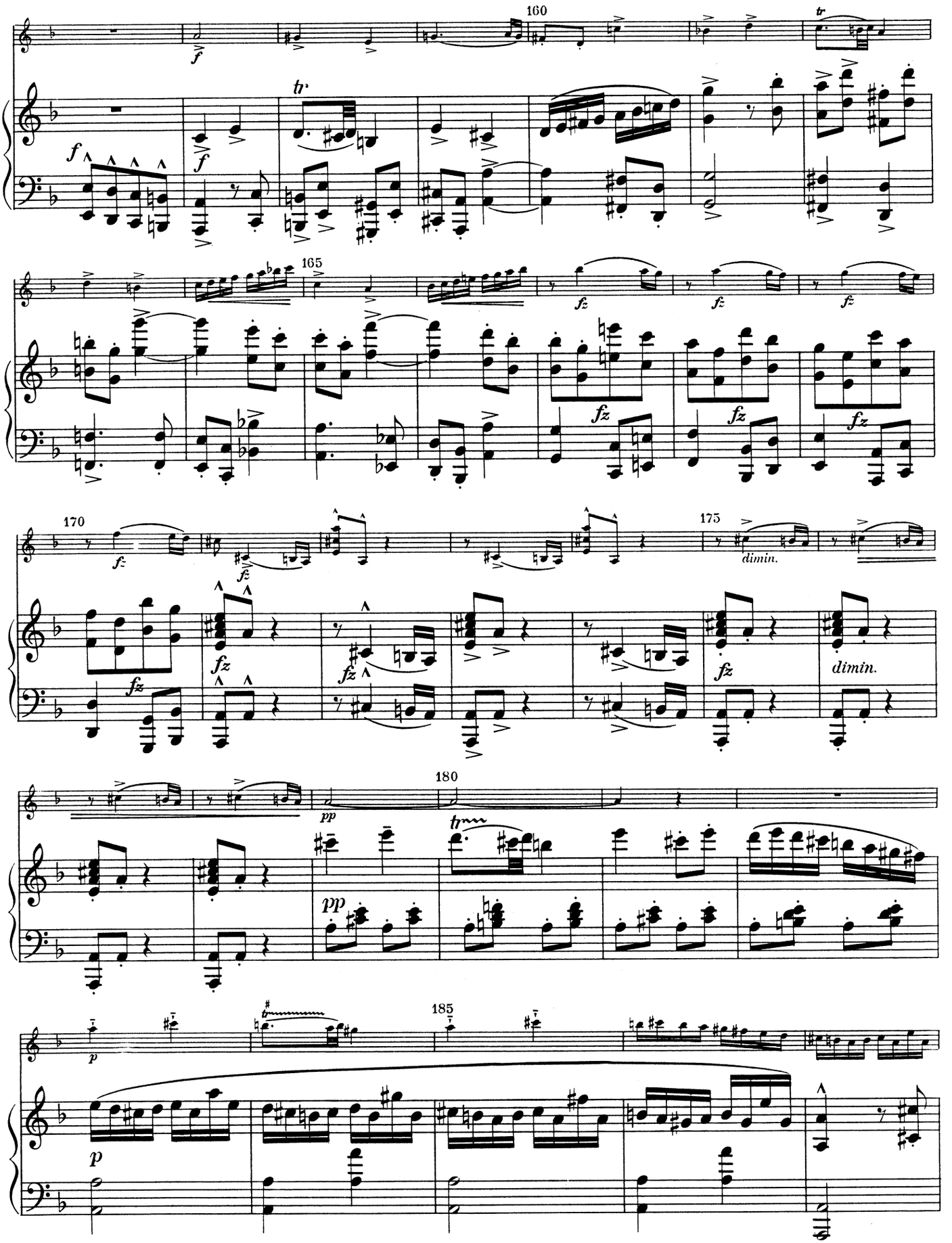
160
165
170
175
180
185
dimin.
dimin.

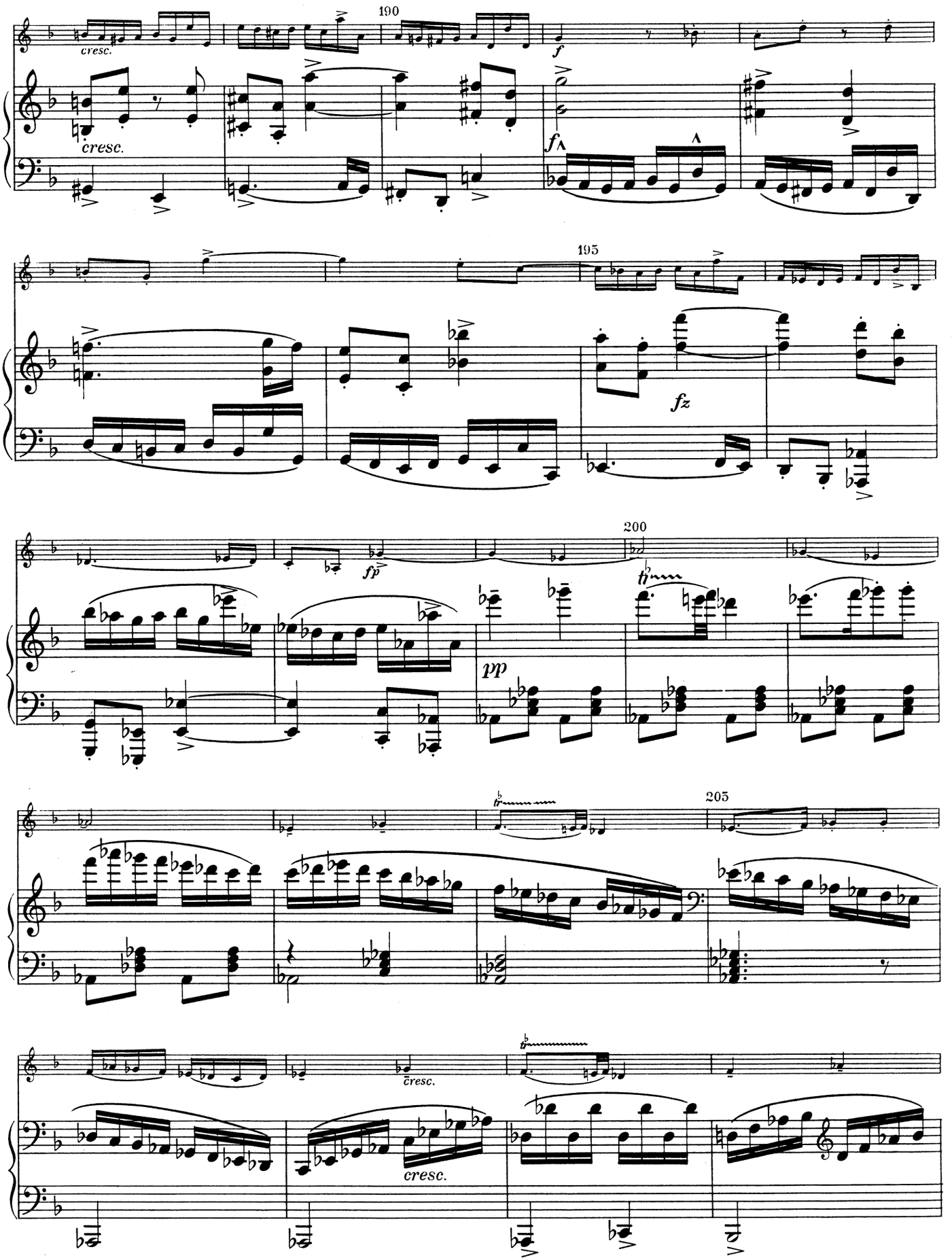
190
cresc.
cresc.
f
195
fz
200
fp
pp
205
cresc.
cresc.

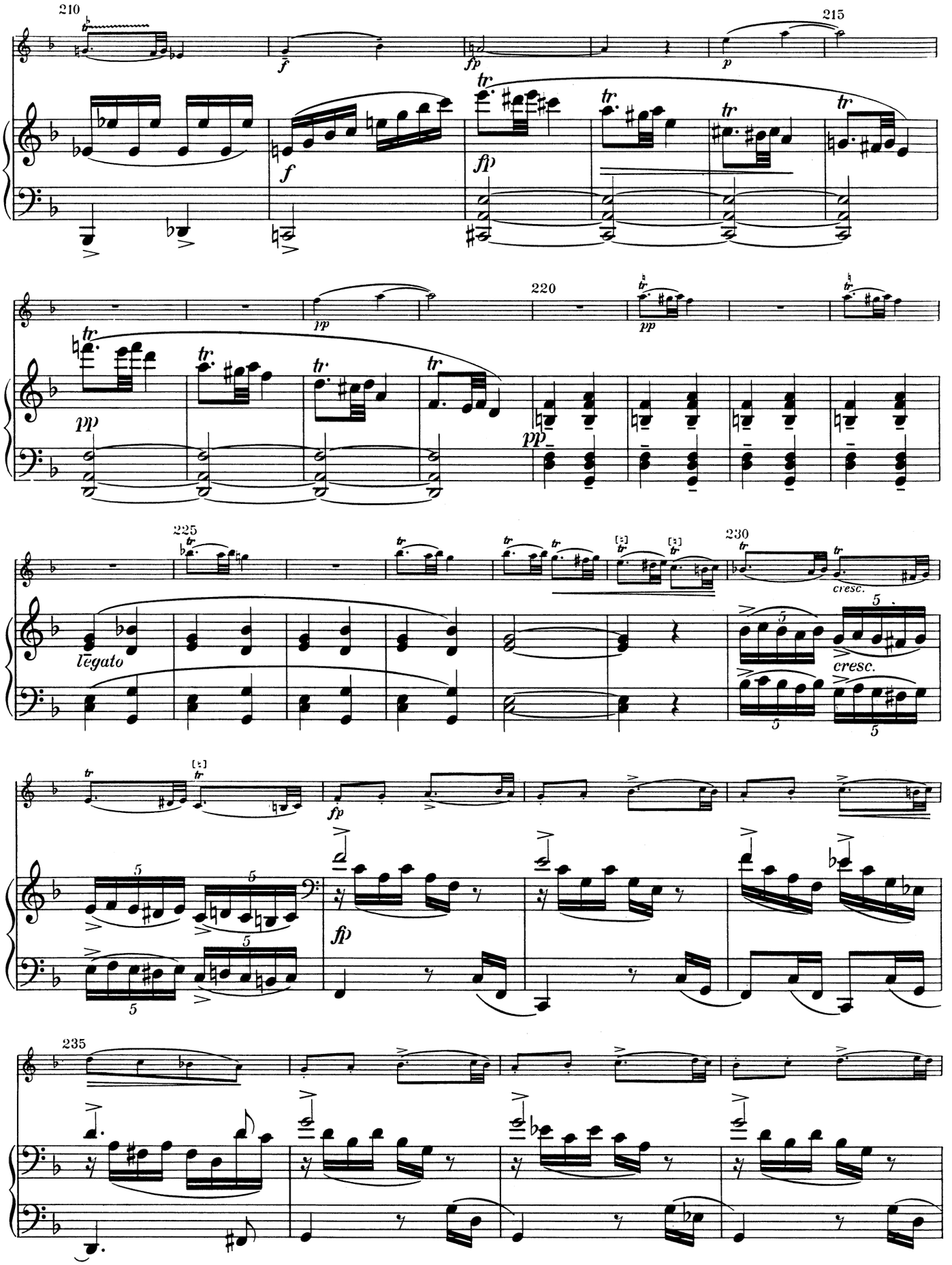
210
215
220
225
230
235
f
fp
p
pp
tr
legato
cresc.

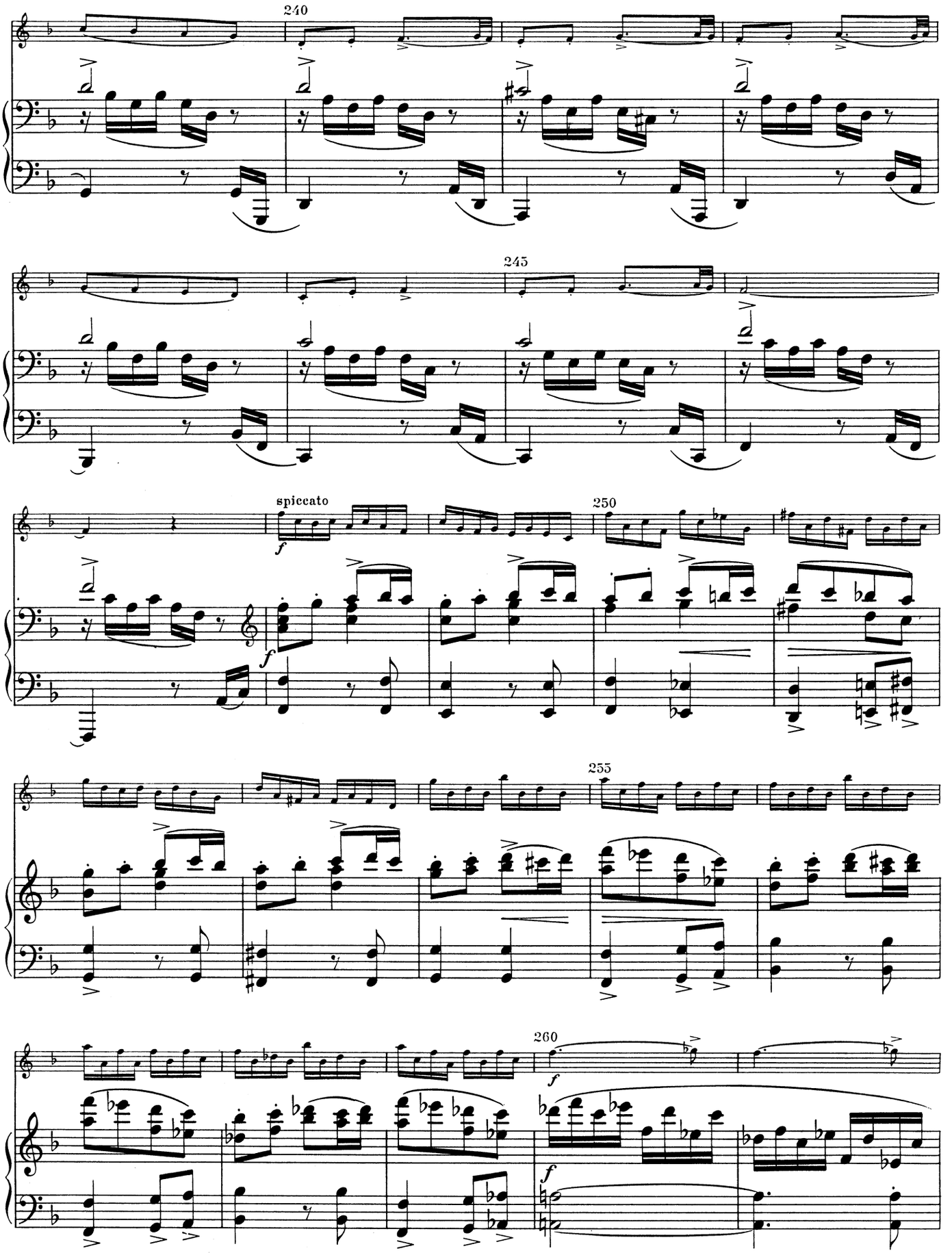
240
245
spiccato
250
255
260

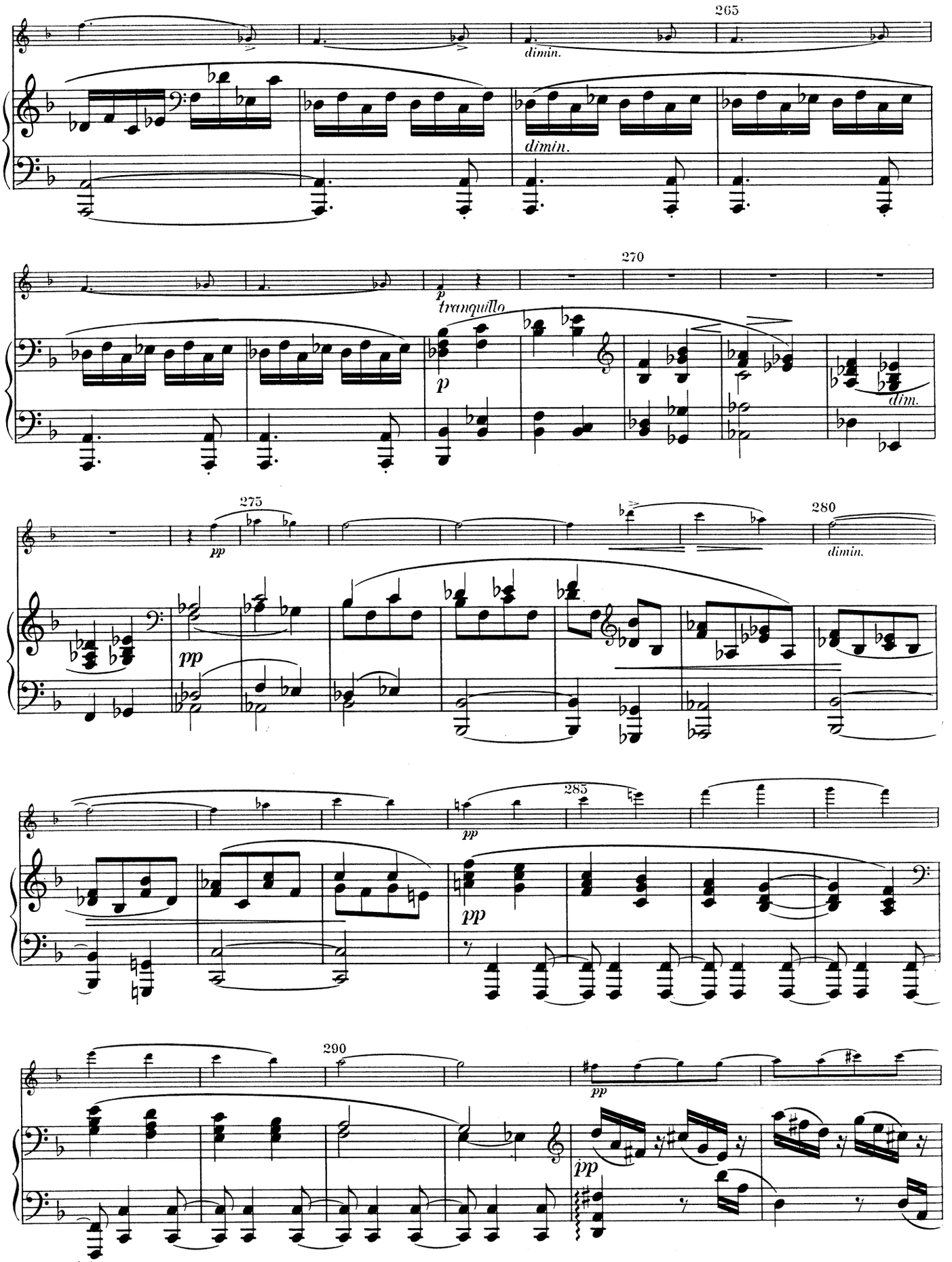
265
dimin.
dimin.
270
p
tranquillo
p
dim.
275
pp
pp
280
dimin.
285
pp
pp
290
pp
pp

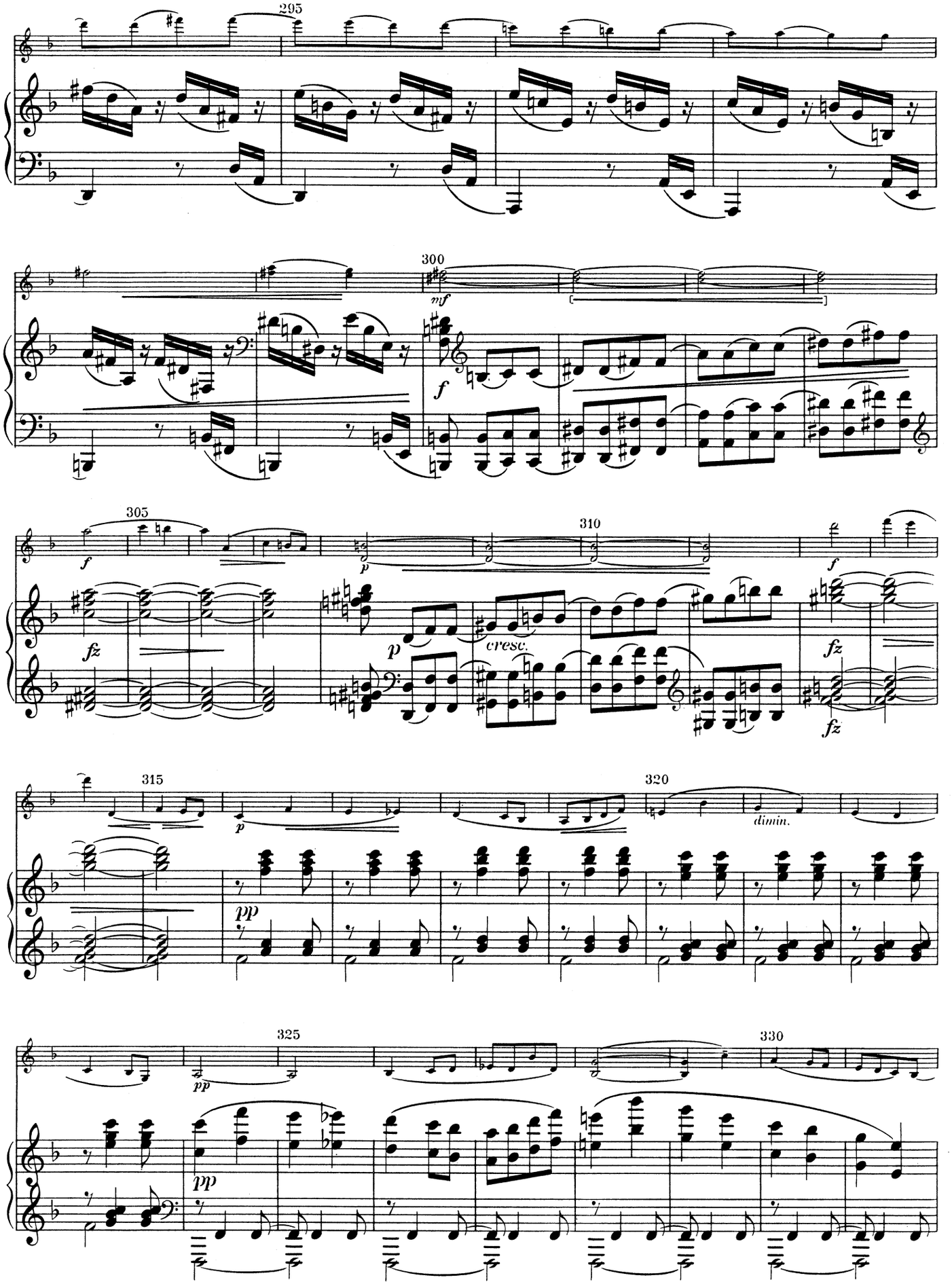
295
300
mf
f
305
f
310
p
f
fz
p
cresc.
fz
fz
315
p
320
dimin.
pp
325
pp
330
pp

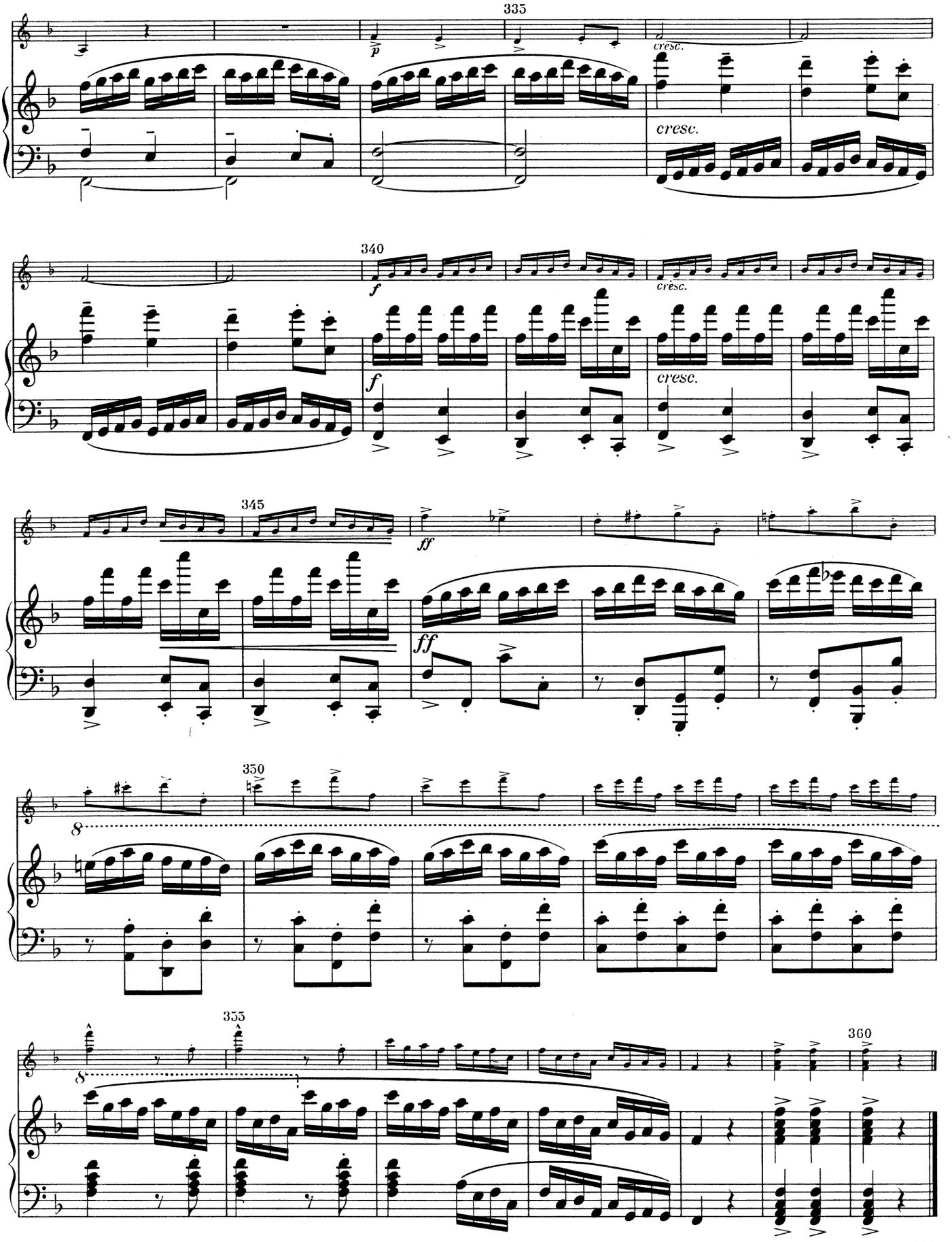
335
cresc.
cresc.
340
f
cresc.
f
cresc.
345
ff
ff
350
8
355
8
360
17. III. 1880

VYDAVATELSKÁ ZPRÁVA

PRAMENY:

a) Autograf, uložený v hudebním oddělení Národního musea v Praze pod č. 833/52. Rukopis je vázaný v polokožené vazbě, podélného formátu 260 : 330 mm, obsahuje 30 stran notového papíru, a to str. 1–4 šestnáctiřádkového, str. 5–30 čtrnáctiřádkového. Na straně 14 je původní verse začátku II. věty, která je však škrtnuta; následující stránky, počínaje původní stranou 15, jsou přečíslovány (15 na 14, atd.). Hned na první straně je původní český název, napsaný autorem:

Sonata pro piano a housle, op. 57, Antonín Dvořák, 18 3/3 80.

(Druhé „*a*" u slova „Sonata" je přepsáno na „*e*"). Nad tímto českým nadpisem je nadpis německý:

Sonate für Violine und Pianoforte.

Oba nadpisy jsou však modrou tužkou přeškrtány.

Na str. 6 vpravo nahoře je skladatelem napsáno: *Berlin, 18 3/4 80.* Podle autorových zápisů byla I. věta začata *18 3/3 80*, skončena *18 6/3 80*, II. věta začata *18 9/3 80*, skončena *18 12/3 80*, datum počátku III. věty není udáno; na konci díla, jako obvykle: *Zaplať pán Bůh, 18 17/3 80.* Rukopis sloužil jako předloha pro tisk.

b) Původní vydání fy N. Simrock v Berlíně, ed. č. 8164 z r. 1880.

Za základ našeho vydání byl vzat tisk Simrockův, vydaný bezpochyby za přímé účasti skladatele. Byl pečlivě porovnán s autografem. Podstatnější odchylky pramenů jsou uvedeny ve Vydavatelských poznámkách („Annotazioni"). Podle rukopisu byly v našem tisku opraveny zřejmé tiskové omyly a doplněny podrobnosti, v Simrockově vydání opominuté. Dále podle obdobných míst autografu a tisku doplněna chybějící drobná přednesová znaménka. Závažnější doplňky vydavatelů jsou uvedeny v hranatých závorkách [].

Houslový part vydán podle dochovaného partu zemřelého koncertního mistra České filharmonie, člena Českého kvarteta, prof. Stanislava Nováka.

ZKRATKY:

A	= autograf
S	= vydání Simrockovo
SN	= nové vydání SNKLHU
Viol.	= houslový part
Po	= klavírní part v partituře
m. d., m. s.	= pravá ruka, levá ruka
[!]	= přepsání v autografu nebo chyba v tisku
[?]	= nečitelné místo v rukopisu
Vers. I.	= původní znění, změněné skladatelem již v autografu

Velká arabská číslice označuje takt, připojená k ní číslice malá označuje příslušnou notu v taktu; pomlky se nepočítají.

REVISIONSBERICHT

QUELLEN:

a) Das in der Musikabteilung des Nationalmuseums in Prag unter No. 833/52 erliegende Originalmanuskript. Es ist in Halbleder gebunden, hat ein Längsformat im Ausmaß von 260 : 330 mm und umfaßt 30 Seiten, u. zw. S. 1–4 sechzehnzeiligen, S. 5–30 vierzehnzeiligen Notenpapiers. Auf S. 14 befindet sich die ursprüngliche Fassung des Anfangs des zweiten Satzes, welche aber durchgestrichen ist, die folgenden Seiten, beginnend mit der ursprünglichen S. 15, sind umnumeriert (15 auf 14, usw.). Gleich auf der ersten Seite befindet sich die vom Autor geschriebene tschechische Aufschrift:

Sonate für Klavier und Violine, op. 57, Antonín Dvořák, 18 3/3 80.

(Im tschechischen Text lautete das Wort „Sonate" ursprünglich „Sonata"). Über dieser tschechischen Aufschrift steht der deutsche Titel:

Sonate für Violine und Pianoforte.

Beide Aufschriften sind jedoch mit Blaustift durchgestrichen.

Auf S. 6 rechts oben steht, vom Komponisten geschrieben: *Berlin 18 3/4 80.* Nach den Eintragungen des Autors wurde der erste Satz am *18 3/3 80* begonnen, am *18 6/3 80* beendet, der zweite Satz am *18 9/3 80* begonnen, am *18 12/3 80* beendet, das Datum des Beginns der Arbeit am dritten Satz ist nicht angeführt; am Ende des Werkes steht wie gewöhnlich (in tschechischer Sprache): *Gott sei Dank, 18 17/3 80.* Das Manuskript diente als Druckvorlage.

b) Die ursprüngliche Ausgabe der Firma N. Simrock in Berlin, Ed. No. 8164, aus dem Jahre 1880.

Als Grundlage der vorliegenden Ausgabe diente der zu Lebzeiten des Komponisten und zweifellos unter seiner direkten Mitwirkung herausgegebene Simrockdruck. Er wurde sorgfältig mit dem Manuskript verglichen. Wesentlichere Abweichungen der Quellen sind in den Anmerkungen der Herausgeber („Annotazioni") angeführt. Nach dem

Manuskript wurden in unserer Ausgabe offensichtliche Druckfehler berichtigt und im Simrockdruck übersehene Details ergänzt. Weiters wurden gemäß einander entsprechenden Stellen des Manuskripts und der Druckausgabe fehlende kleinere Vortragszeichen ergänzt. Bedeutsamere Ergänzungen der Herausgeber sind in eckige Klammern gesetzt [ ].

Die Violinstimme wurde nach dem erhalten gebliebenen Part des verstorbenen Konzertmeisters der Tschechischen Philharmonie, Mitglieds des Böhmischen Streichquartetts, Prof. Stanislav Novák angefertigt.

ABKÜRZUNGEN:

A = Originalmanuskript
S = Ausgabe von Simrock
SN = die vorliegende neue Ausgabe des Staatsverlags für schöne Literatur, Musik und Kunst
Viol. = Violinstimme
Po = Klavierstimme in der Partitur
m. d., m. s. = rechte, linke Hand
[!] = Verschreibung im Manuskript oder Druckfehler
[?] = unleserliche Stelle im Manuskript
Vers. I. = ursprüngliche, vom Komponisten bereits im Manuskript angeänderte Fassung

Große arabische Ziffern bezeichnen den Takt, die ihnen beigefügten kleinen Ziffern die betr. Note (evtl. Akkord) innerhalb des Taktes. Pausen werden nicht mitgezählt.

EDITORS' NOTES

SOURCES:

a) The manuscript, housed in the Music Department of the National Museum in Prague, No. 833/52. The manuscript is bound in half leather covers 260 : 330 mm in size, and contains 30 pages of which pages 1–4 are 16 stave manuscript paper and pages 5–30, 14 stave. On page 14 is the original version of the begining of the second movement which is crossed out. The following pages, begining from page 15, are re-numbered (15 changed to 14, etc.). On the first page is the original Czech title written by the composer:

Sonata for piano and violin, op. 57, Antonín Dvořák, 18 3/3 80.

(The second "*a*" in "Sonata" has been changed to "*e*"). Above the Czech title is the title in German:

Sonate für Violine und Pianoforte.

Both titles, however, have been crossed out in blue pencil.

On page 6, in the top right hand corner the composer has written: *Berlin, 18 3/4 80.* According to the composer's notes the Ist movement was begun, *18 3/3 80* and completed, *18 6/3 80;* the 2nd movement begun, *18 9/3 80* and completed, *18 12/3 80;* the date of commencement of the 3rd movement is not given; at the end of the work, as usual: *Thank God, 18 17/3 80.* The manuscript was used for printing.

b) The original edition by the Berlin firm of N. Simrock, Ed. No. 8164 from the year 1880.

The basis of the present edition has been the Simrock print published, without doubt, under the composer's direct supervision. It has been carefully compared with the manuscript. The more important deviations between the sources are given in the Editors' Notes ("Annotazioni"). According to the manuscript, obvious printing errors have been corrected and some details added which were omitted in the Simrock edition. According to analogous passages in the manuscript and the print, missing expression marks have been inserted. The more important of the editors' additions are given in square brackets [ ].

The violin part has been published according to the extant part which belonged to the late Stanislav Novák, leader of the Czech Philharmonic orchestra and a member of the Bohemian Quartet.

ABBREVIATIONS:

A = manuscript
S = Simrock edition
SN = new edition by the State Publishing House KLHU
Viol. = violin part
m. d., m. s. = right hand, left hand
[!] = a mistake in the manuscript or a printing error
[?] = illegible passage in the manuscript
Vers. I. = original version changed by the composer in the manuscript

Large Arabic numerals indicate the bar, the small numbers beside them indicate the note (or chord) in the bar, rests are not counted.

NOTES DE L'ÉDITEUR

SOURCES:

a) L'autographe, déposé au Département musical du Musée National de Prague, No 833/52. Relié demi-cuir, format oblong de 260 : 330 mm, il comporte 30 pages de papier à musique, dont les pages 1 à 4 à seize portées, les pages 5 à 30 à quatorze portées. A la page 14 est noté le début de la première version du IIe mouvement, qui cependant est biffé. La numérotation des pages suivantes, à partir de la page originaire 15, est refaite (le 15 changé en 14 et ainsi de suite).

La première page même porte le titre original tchèque écrit par l'auteur:

Sonata pro piano a housle, op. 57, Antonín Dvořák, 18 3/3 80.

(Le second „*a*" du mot „Sonata" est changé en „*e*"). Au-dessus de cette inscription tchèque, on en lit une autre en allemand:

Sonate für Violine und Pianoforte.

Mais les deux inscriptions sont biffées au crayon bleu.

A la page 6, en haut et à droite, on trouve, écrit de la main du compositeur: *Berlin, 18 3/4 80.*

Selon les indications de l'auteur, le premier mouvement fut commencé le *18 3/3 80*, achevé le *18 6/3 80;* le second commencé le *18 9/3 80*, fut terminé le *18 12/3 80*; la date initiale du troisième morceau n'est pas indiquée; à la fin de l'ouvrage on lit, comme de coutume (en tchèque): *Dieu merci 18 17/3 80.*

L'autographe a servi de modèle à la gravure.

b) Édition imprimée originale, parue en 1880 chez N. Simrock, Berlin, No d'éd. 8164.

C'est l'édition imprimée Simrock, publiée sans doute avec la collaboration directe du compositeur, qui a été prise pour base de notre édition. Elle a été soumise à une comparaison détaillée avec l'autographe. Les différences un peu importantes des sources sont signalées dans les Annotations („Annotazioni"). D'après l'autographe, on a corrigé dans notre édition les fautes d'impression manifestes, et complété les détails omis dans l'édition Simrock. D'après les passages analogues de l'autographe et de l'édition imprimée, on a en outre complété les menus signes d'exécution qui manquaient. Les adjonctions plus notables de la part des éditeurs sont mises entre crochets []. La partie du violon est publiée d'après l'exemplaire annoté du professeur Stanislav Novák, soliste de la Philharmonie Tchèque, membre du Quatuor Tchèque.

ABRÉVIATIONS:

A	= autographe
S	= édition Simrock
SN	= nouvelle édition SNKLHU
Viol.	= partie du violon
Po	= partie du piano dans la partition complète
m. d., m. s.	= main droite, main gauche
[!]	= erratum dans l'autographe ou faute d'impression
[?]	= illisible dans l'autographe
Vers. I.	= version primitive modifiée dès l'autographe par le compositeur

Un grand chiffre arabe indique la mesure, le petit chiffre qui suit, la note ou, le cas échéant, l'accord respectifs dans la mesure; les silences ne comptent pas.

VYDAVATELSKÉ POZNÁMKY
ANNOTAZIONI

I

13–15 A: Vers. I.

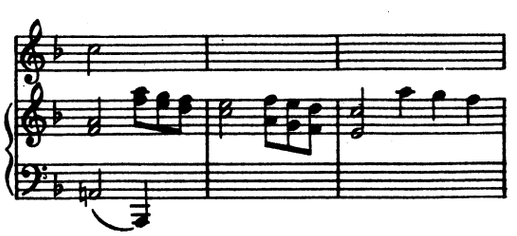

58_{7-9} A: Po, m. s.: Vers. I.:

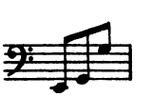

83 Viol., A: Vers. I.

108 Po, A: Vers. I.:

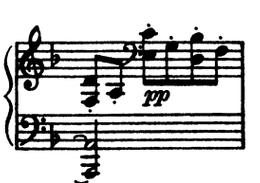

124$_5$ Po, m. d., A: *a* (staccato), S: *dis*^{1}-*a*^{1} [!]; SN = A

145$_{9-12}$ Viol., A: *e*^{1}, *fis*^{1}, *e*^{1}, *fis*^{1}; SN = S

163-$_4$ Po, A: Vers. I.:

169–170 Viol., A: Vers. I.

174–175 Po, m. d., A: Vers. I.:

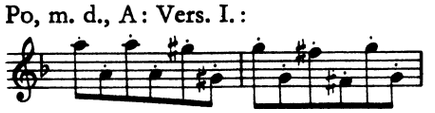

178–179 Po, m. d., A: Vers. I.:

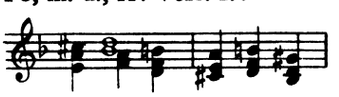

184–194 A: –; S: *poco a poco ritard.;* SN = S

194 A: –; S: *in tempo;* SN = S

266–267 Po, m. d., A: Vers. I.

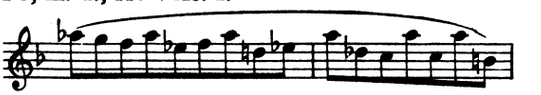

287 Viol., A: Vers. I.:

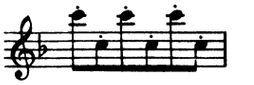

303 Po, m. d., A: Vers. I.:

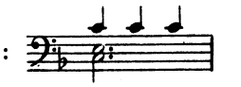

319–321 A: Vers. I.

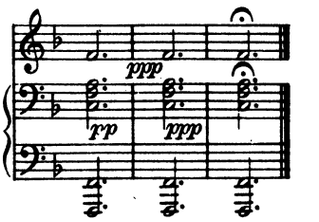

II

1–12 A: Vers. I.:

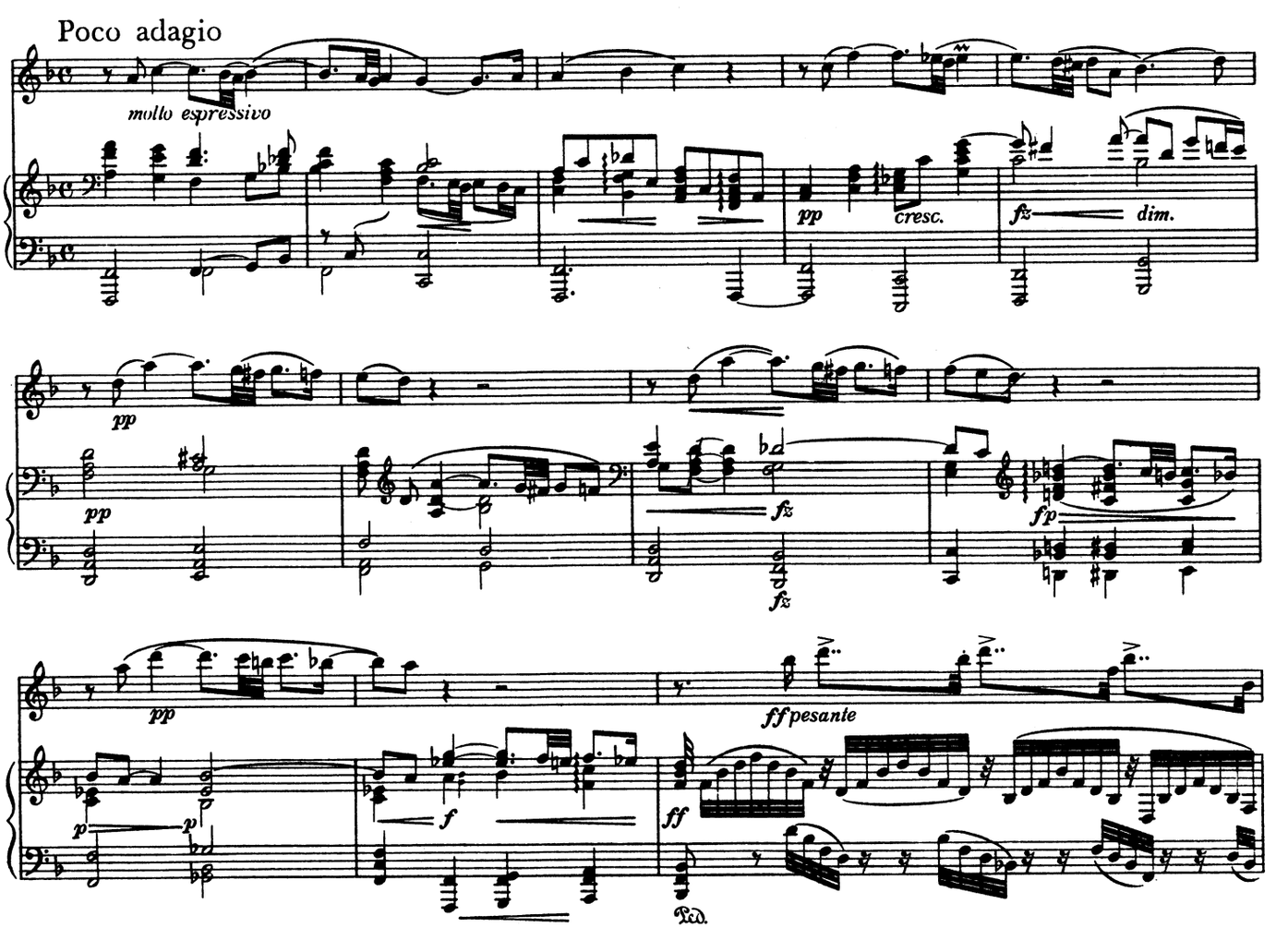

46 Viol., A: –; S: *poco a poco string;* SN = S

51–56 Viol., A: Vers. I.:

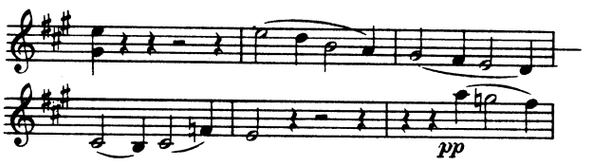

53 A: –; S: *Tempo I*; SN = S

60_{3-6} Viol., A: Vers. I.:

66 Viol., A: Vers. I.:

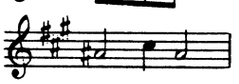

69 A: Vers. I.:

74 Viol., A: Vers. I.: in 8va alta

79 Viol., A: Vers. I.:

III

1–16 Po, m. d., A: Vers. I.: in chiave di violino

29–30 Viol., A: Vers. I.:

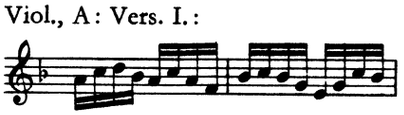

34_1 Po, m. d.: h^1; S: b^1 [!]; SN = A

36 Po, A: Vers. I.:

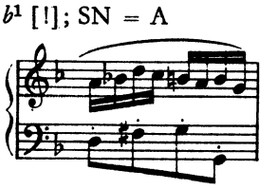

41 A: segue Vi-de:

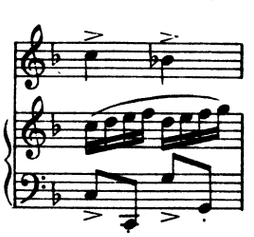

; S: –; SN = S

$45_{1,2}$ Po, m. d., A: Vers. I.: d^3, e^3; SN = S

49–50 Viol., A: Vers. I.:

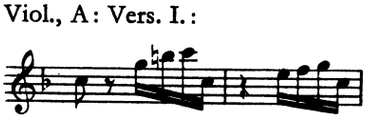

51–52 Po, m. d., A: Vers. I.:

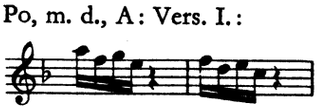

54_3 Po, m. s., A: *g*; S: *a*; SN = S

58–61 A: Vers. I.:

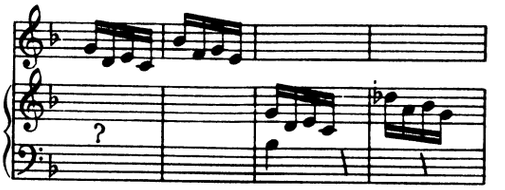

69–76 Po, m. d., A: Vers. I.: in chiave di basso

81–83 A: Vers. I.:

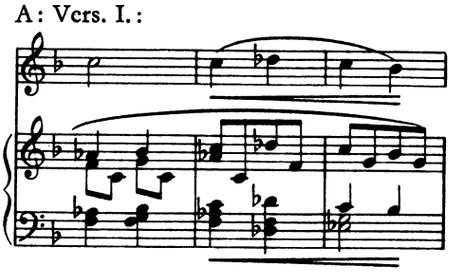

87_2–88_{1-2} Viol., A: des^2, c^2, b^2; SN = S

102–104 Po, m. d. A: in 8va bassa; SN = S

113 A: Vers. I.:

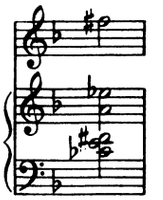

157–160 Po, A: Vers. I.:

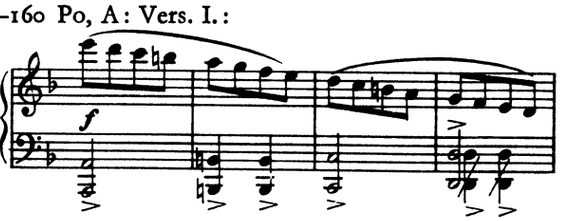

190–195 Viol., A: Vers. I.: in 8va alta; SN = S

193 Po, m. s., A: Vers. I.:

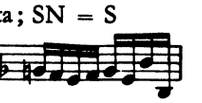

220–221 Po, A: Vers. I.:

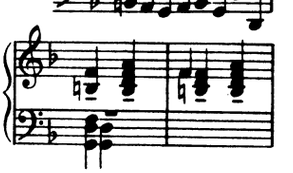

232–247 Po, m. d. A: Vers. I.: in chiave di violino

248–250 Po, A: Vers. I.:

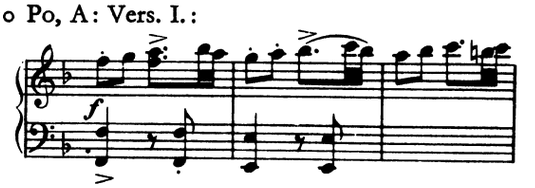

251 Viol., A: Vers. I.:

356–358 Viol., A: Vers. I.:

Antonín Pokorný, Karel Šolc

SOUBORNÉ VYDÁNÍ DĚL ANTONÍNA DVOŘÁKA

SONATA

op. 57

Violino e Piano

Grafická úprava František Muzika

Vydal Supraphon, n. p., nositel Řádu práce, Praha 1, Palackého 1,
v roce 1976 jako svou 4271. publikaci — Odpovědná redaktorka
Marie Ernstová — Technický redaktor Eduard Belbl
Vytiskla Polygrafia, n. p., Praha 2, Svobodova 1
VA 9,1 — H 2178 — 705/21 — Náklad 1000 výtisků
2. vydání

16/4 02-028-76 CENA Kčs 25,—